

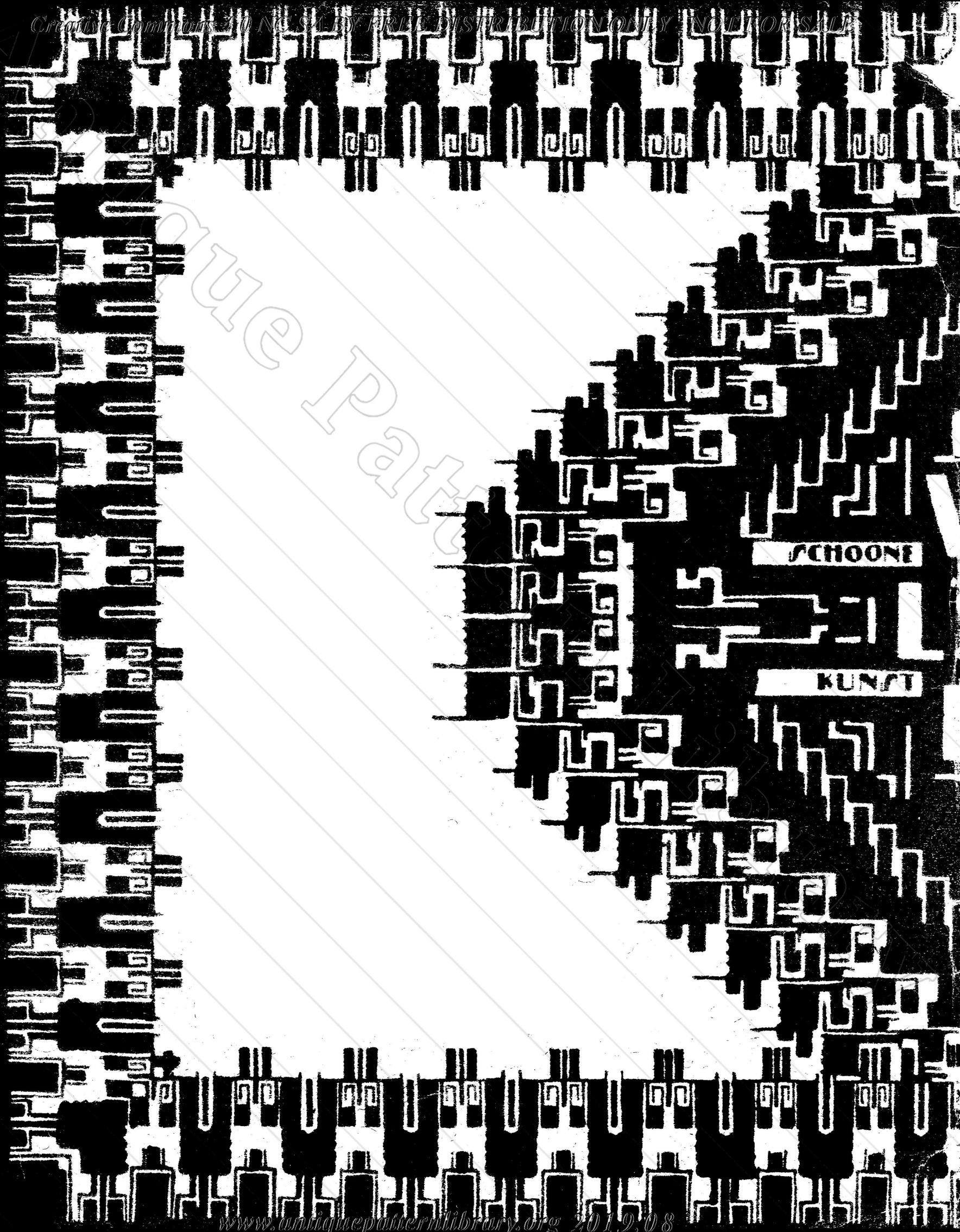
METHODISCH ONTWERPEN VAN ORNAMENT

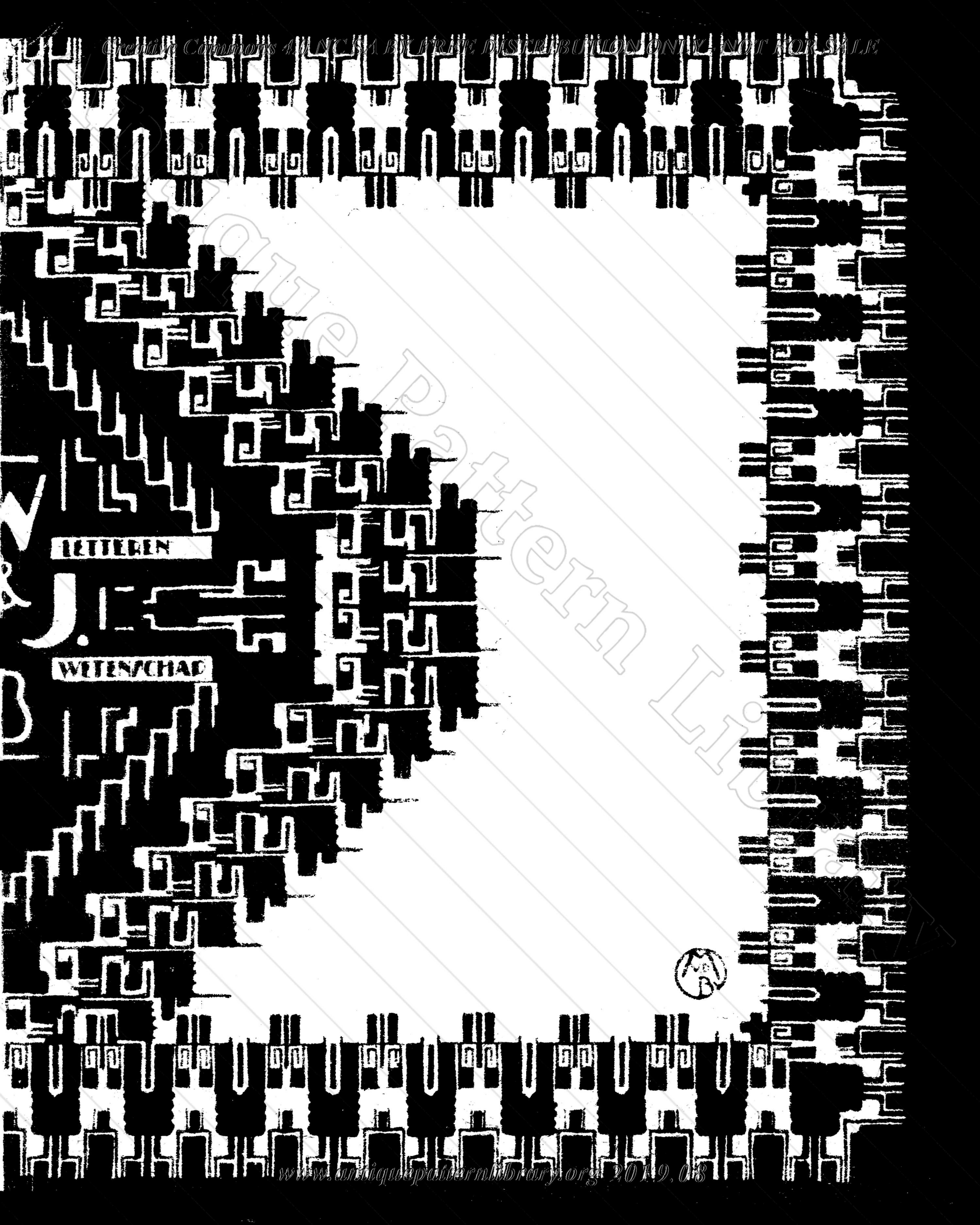

DOOR
W. BOGTMAN
HAARLEM

TWEEDE VERBETERDE DRUK

W.L. & J. BRUSSE'S
UITGEVERSMATSCHAPPIJ
ROTTERDAM

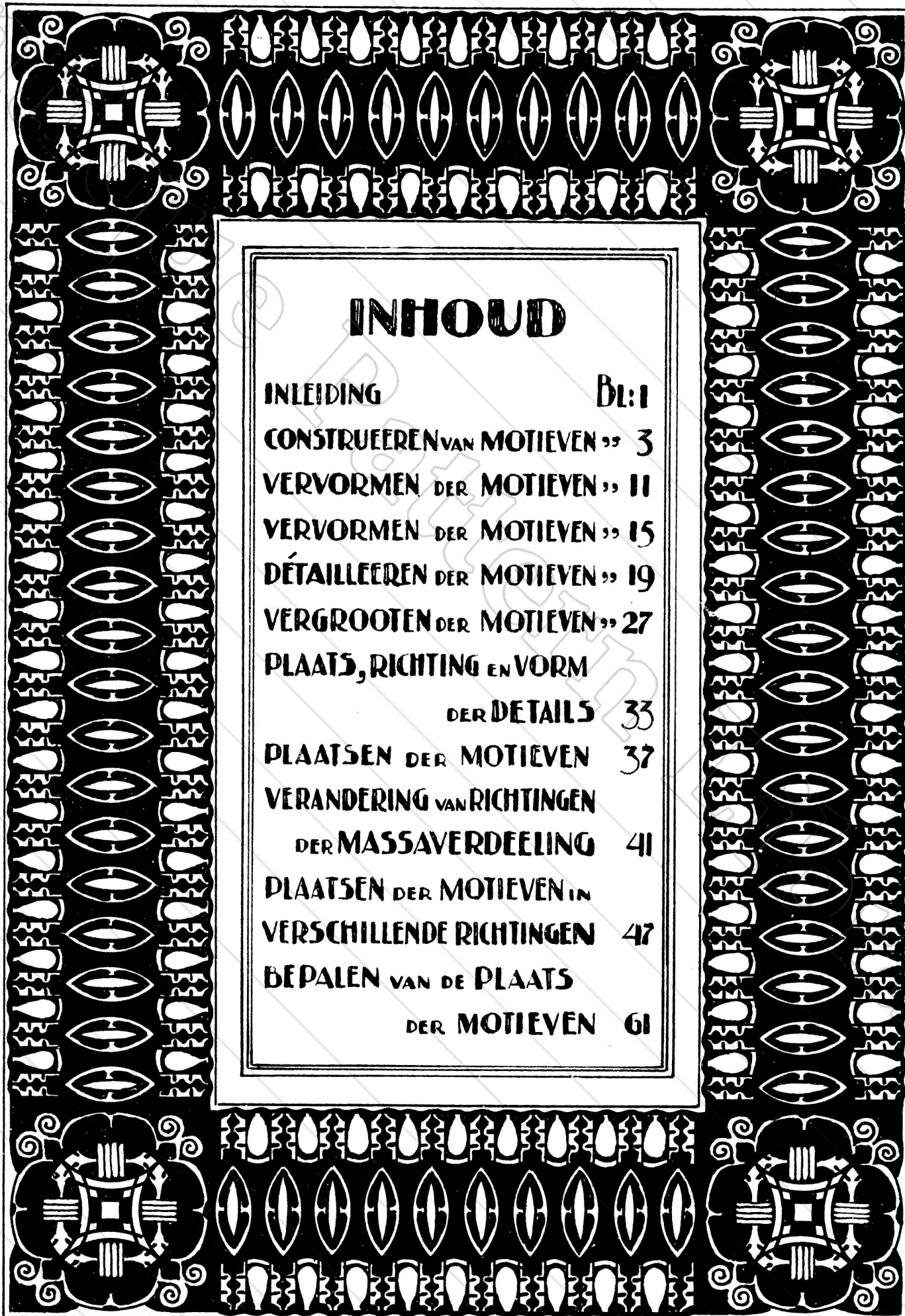

LETTEREN

WETENSCHAP

INHOUD

INLEIDING	Bl: 1
CONSTRUEEREN VAN MOTIEVEN	3
VERVORMEN DER MOTIEVEN	11
VERVORMEN DER MOTIEVEN	15
DÉTAILLEEREN DER MOTIEVEN	19
VERGROOTEN DER MOTIEVEN	27
PLAATS, RICHTING EN VORM DER DETAILS	33
PLAATSEN DER MOTIEVEN	37
VERANDERING VAN RICHTINGEN DER MASSAVERDEELING	41
PLAATSEN DER MOTIEVEN IN VERSCHILLENDE RICHTINGEN	47
BEPALLEN VAN DE PLAATS DER MOTIEVEN	61

INLEIDING

- VOLGENS EEN BEPAALD STELSEL IS GETRACHT
- 1^e DE PLAATS TE BEPALEN VOOR AAN TE BRENGEN VERSIERING OF HET GEGEVEN VLAK ;
 - 2^e DIE VERSIERING TE DOEN ONTSTAAN UIT HERHALINGEN VAN EEN DEEL DER VER"SIERING ; EN
 - 3^e DIT ORNAMENTDEEL OP EENVOUDIGE WIJZE TE ONTWERPEN.

VERREWEG DE MEESTE DER TE VERSIE"REN VLAKKEN ZIJN RECHTHOEKIG BEGRENSD EN DUS DEELBAAR IN VIERKANTEN.

IN VERBAND MET DE RECHTHOEKIGE BEGRENZING, ZULLEN DAARAAN EVENWIJDIGE BANDEN, VAKKEN OF PANEELN DE MEEST GE"WENSCHTE PLAATS VOOR VERSIERING BIJEDEN.

DEZE GEORNAMENTEERDE GEDEELTEN ZULLEN DAN EEN AANTAL VIERKANTEN BESLAAN EN ZIJN DOOR VIERKANTEN DEELBAAR.

DIT GEEFT AANLEIDING OOK HET ORNA"MENTDEEL WAT WE REGELMATIG DACHTEN TE HERHALEN DOOR EEN VIERKANT OMSCHREVEN TE DENKEN.

HIERDOOR WORDT HET ONTWERPEN VAN DE VERSIERING VOOR EEN GEGEVEN VLAK, GESPLITST IN

- a. HET BEPALEN DER PLAATS VOOR DE VERSIERING.
- b. HET ONTWERPEN VAN EEN VIERKANT DEEL DER VERSIERING.

GEMAKSHALVE NOEMEN WE DIT ORNAMENTDEEL „MOTIEF.”

WE WILLEN NU EERSTENS TRACHTEN EEN METHODE AAN TE GEGEVEN WAARDOOR HET ONTWERPEN VAN MOTIEVEN ZOO EEN-VOUDIG MOGELIJK WORDT

HIERTOE SPLITSEN WE DE ARBEID IN

- a. HET CONSTRUEEREN DER MOTIEVEN.
- b. HET VERVORMEN DER MOTIEVEN.
- c. HET DÉTAILLEEREN DER MOTIEVEN.

AANVANKELIJK WORDT DIT STRENG DOORGEVOERD OM LANGZAMERHAND TE KOMEN TOT HET INEENVLOEIEN VAN CONSTRUEEREN EN VERVORMEN, TOT EEN ZOEKEN NAAR MOOILIJNSPEL EN GOEDE INDEELING, ZOOWEL VAN HET GEHEEL ALS VAN IEDER ONDERDEELTJE.

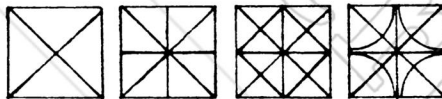
TOEPASSINGEN 60.64.73 EN 74 DOOR M.V.D. BURG.

CONSTRUEEREN VAN MOTIEVEN

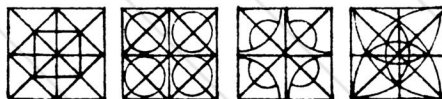
OVEREENKOMSTIG HET VOORGAANDE VANGEN WE AAN MET HET CONSTRUEEREN DER MOTIEVEN EN ZULLEN HIERONDER VERSTAAN:

HET VIERKANT TE VERDEELEN DOOR
DIAGONALEN EN MIDDELIJNEN

UIT DE SNIJPUNTEN HIERDOOR ONTSTAAN
OP NIEUW RECHTE (1) EN GEBOGEN (2) LIJNEN
TE CONSTRUEEREN

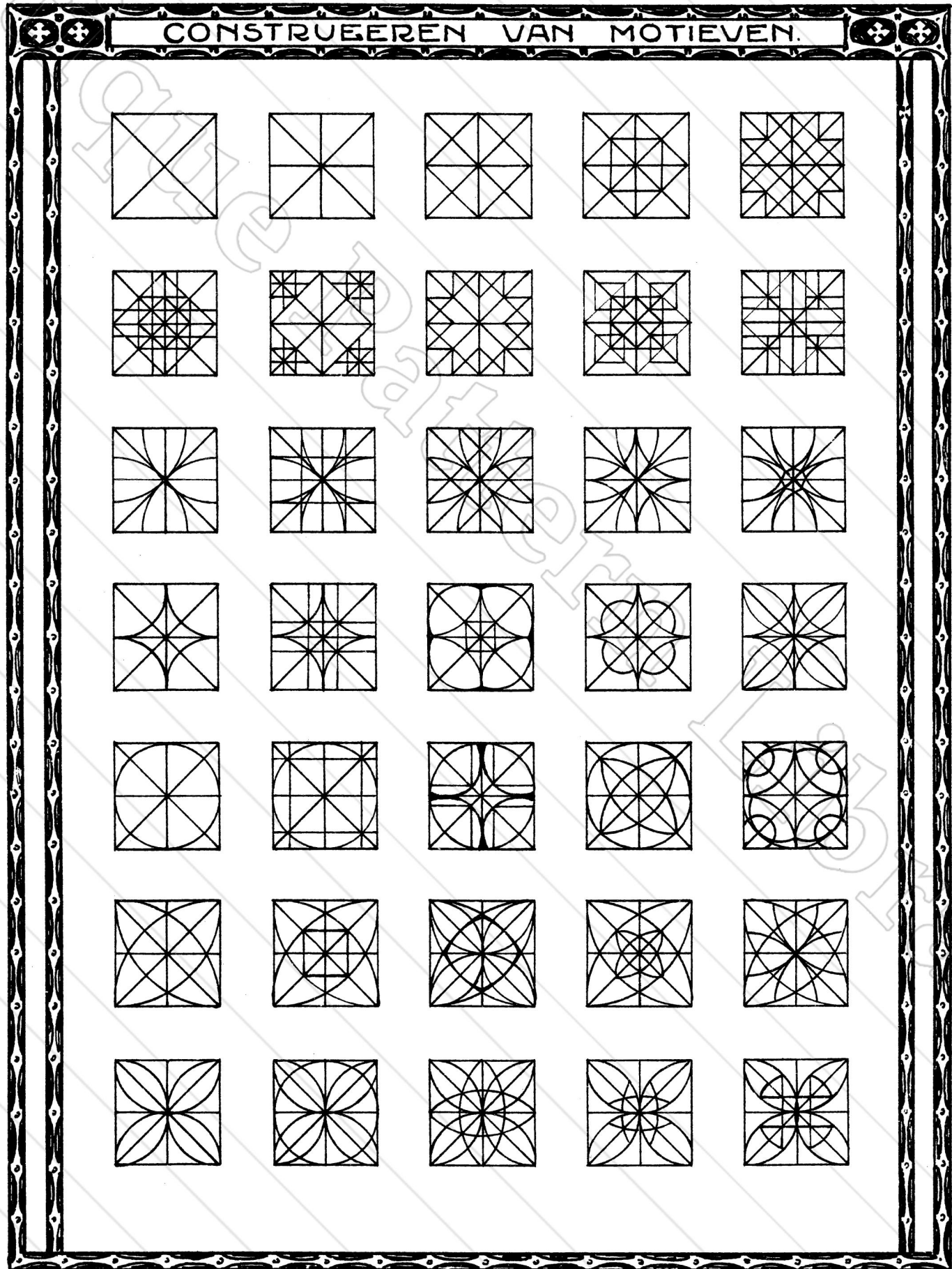
DEZE LIJNEN GEVEN WEER NIEUWE SNIJPUN-
TEN VAN WAARUIT OP NIEUW RECHTE (1) EN GEBOGEN (2)
LIJNEN KUNNEN WORDEN GECONSTRUEERD.

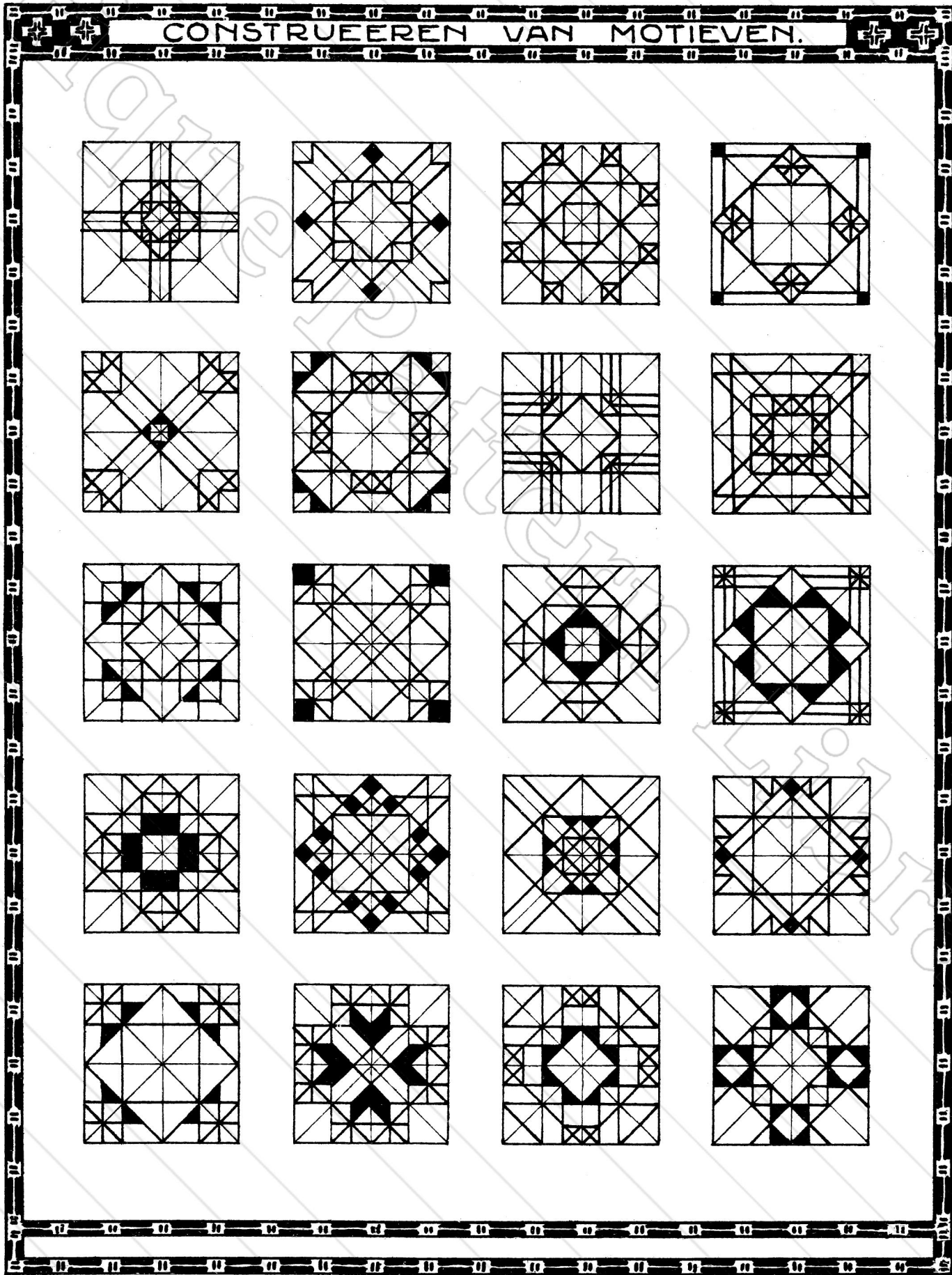

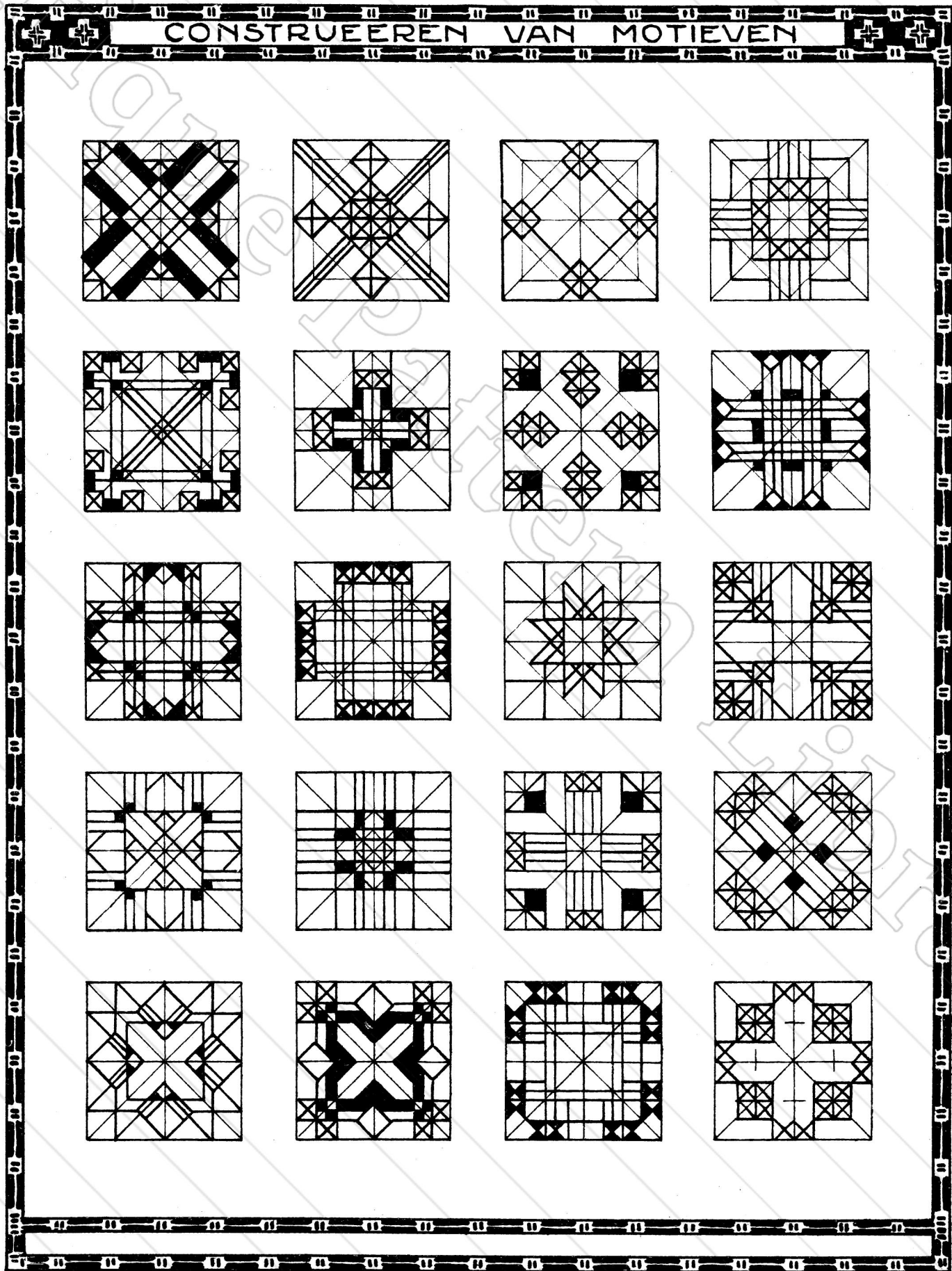
STEDS GROOTER WORDT HET AANTAL SNIJ-
PUNTEN WAARDOOR OOK TELKENS NIEUWE SAMEN-
STELLLENDE LIJNEN KUNNEN WORDEN GECONSTRU-
EERD.

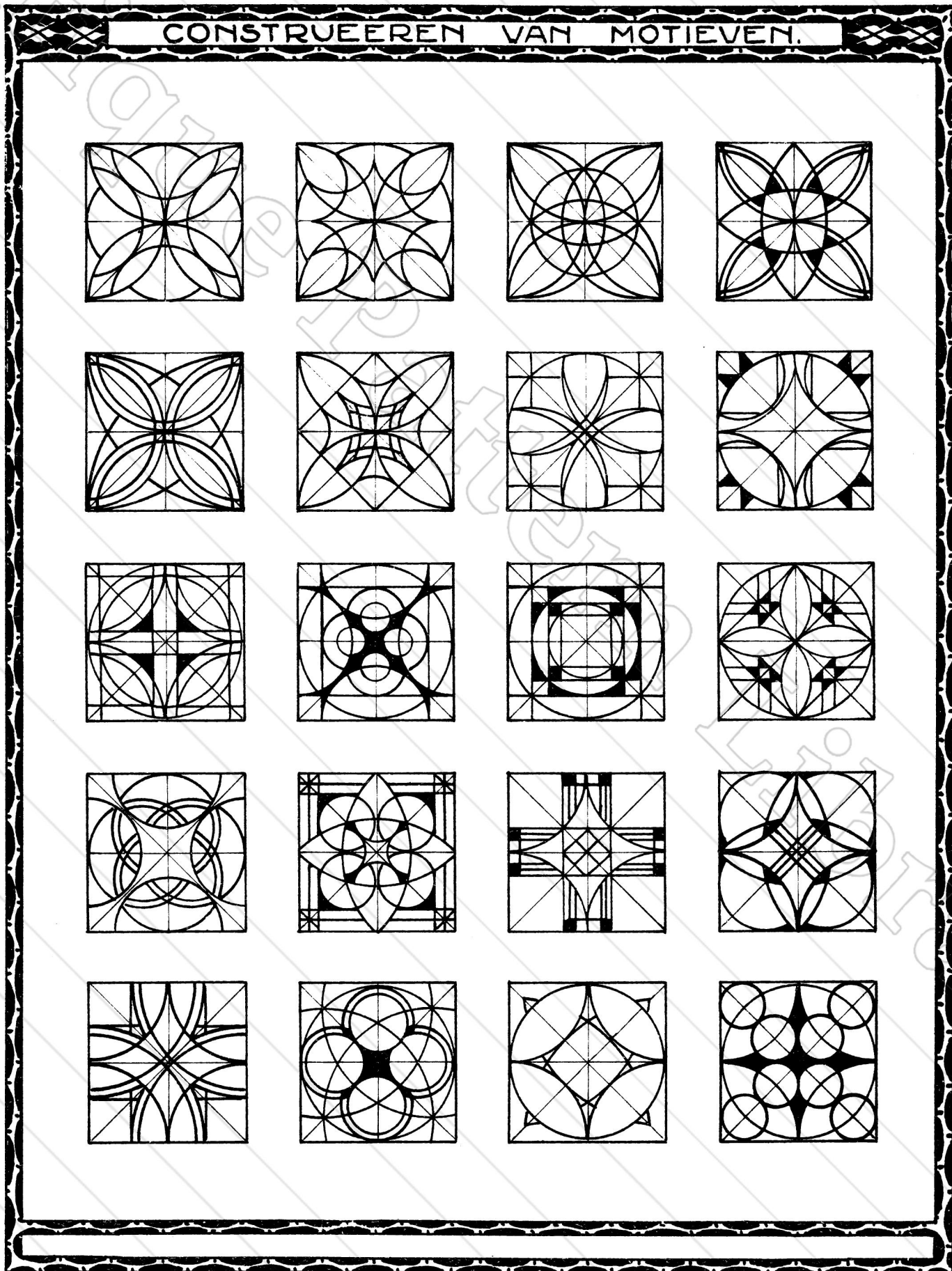
(1) LOOD- EN WATERPASLIJNEN, LIJNEN $\%$ HOEK $\sphericalangle 45^\circ$

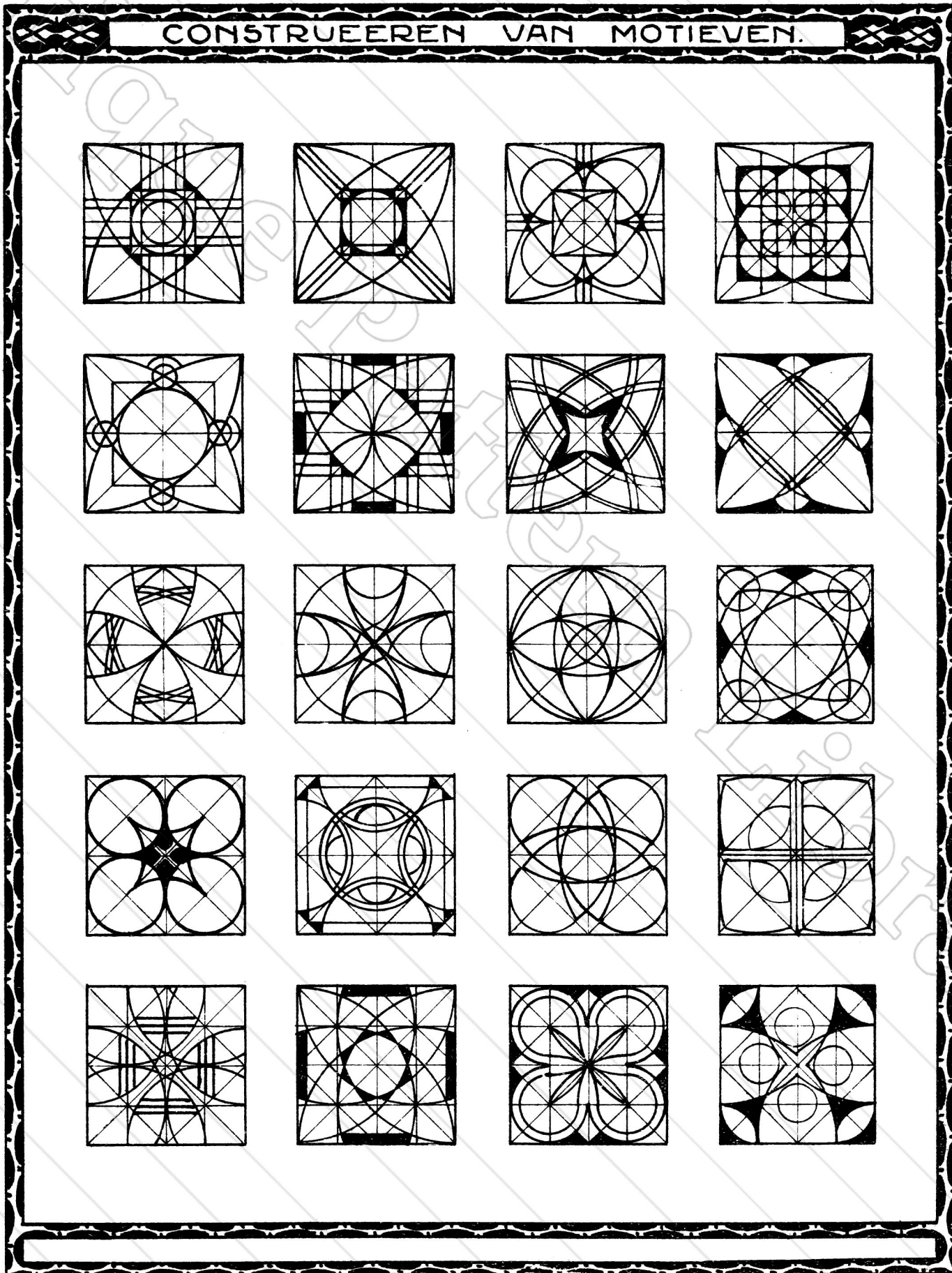
(2) CIRKELS EN CIRKELBOGEN.

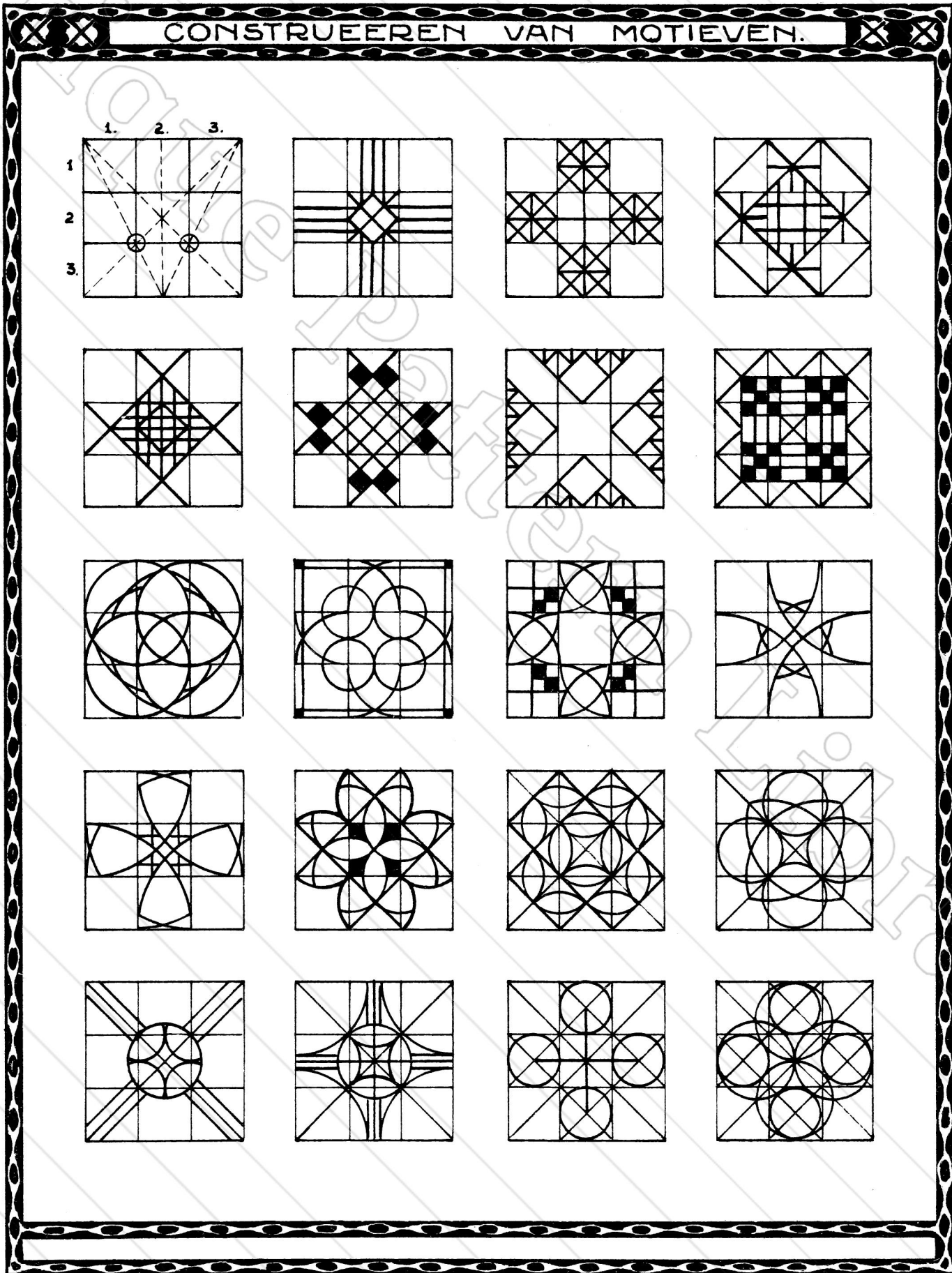

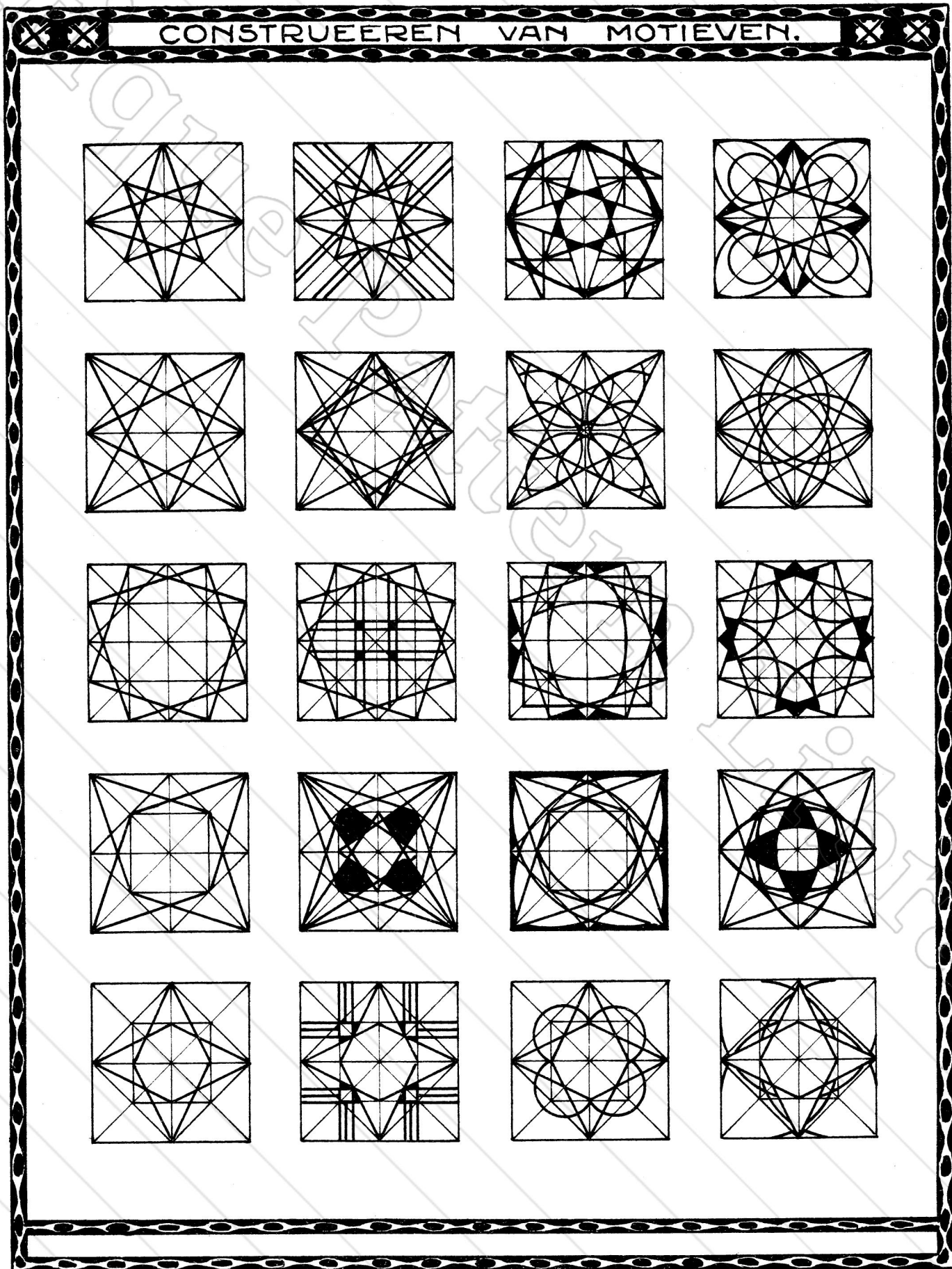

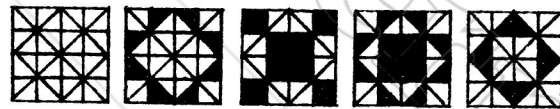

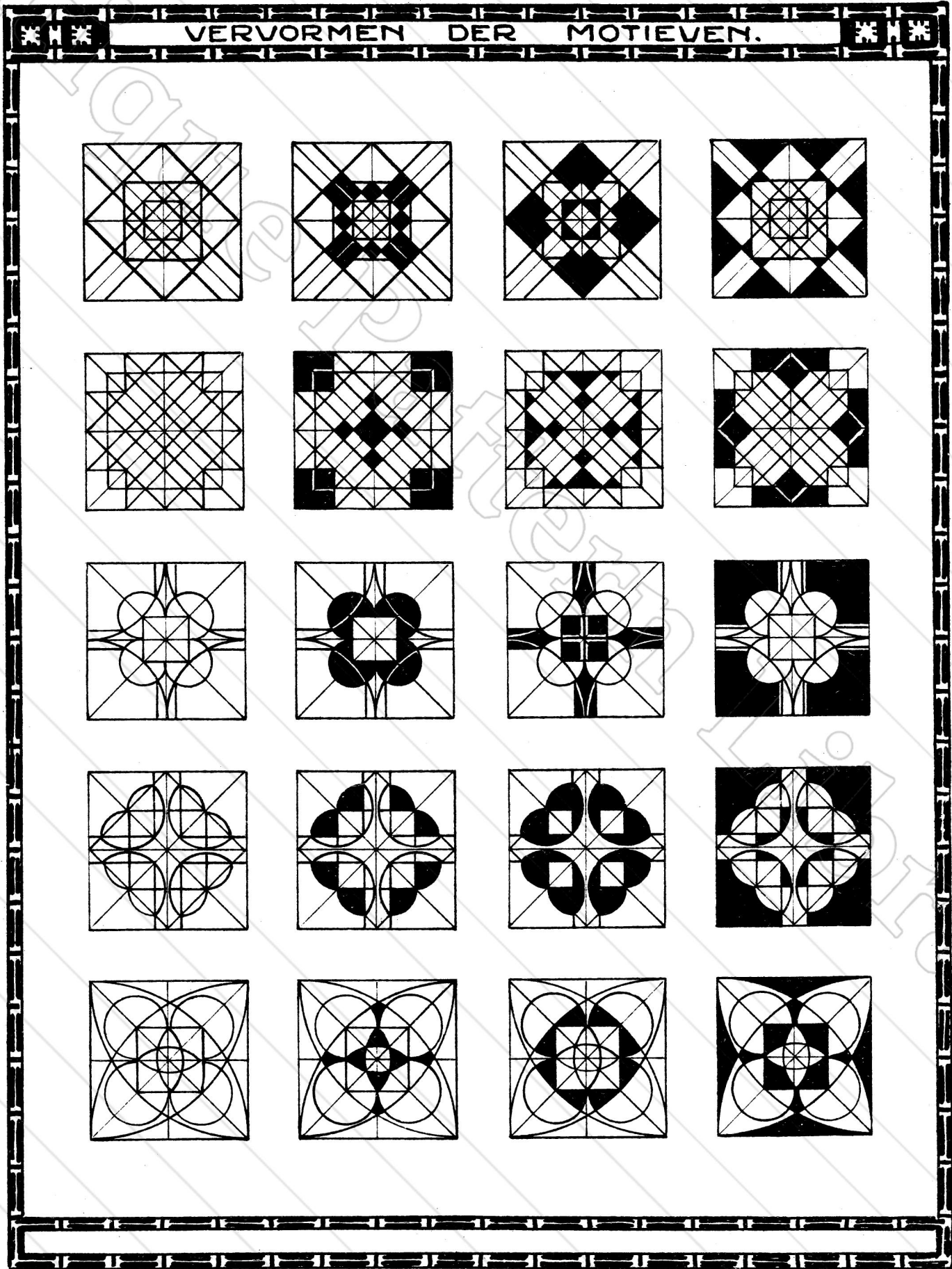
VERVORMEN DER MOTIEVEN.

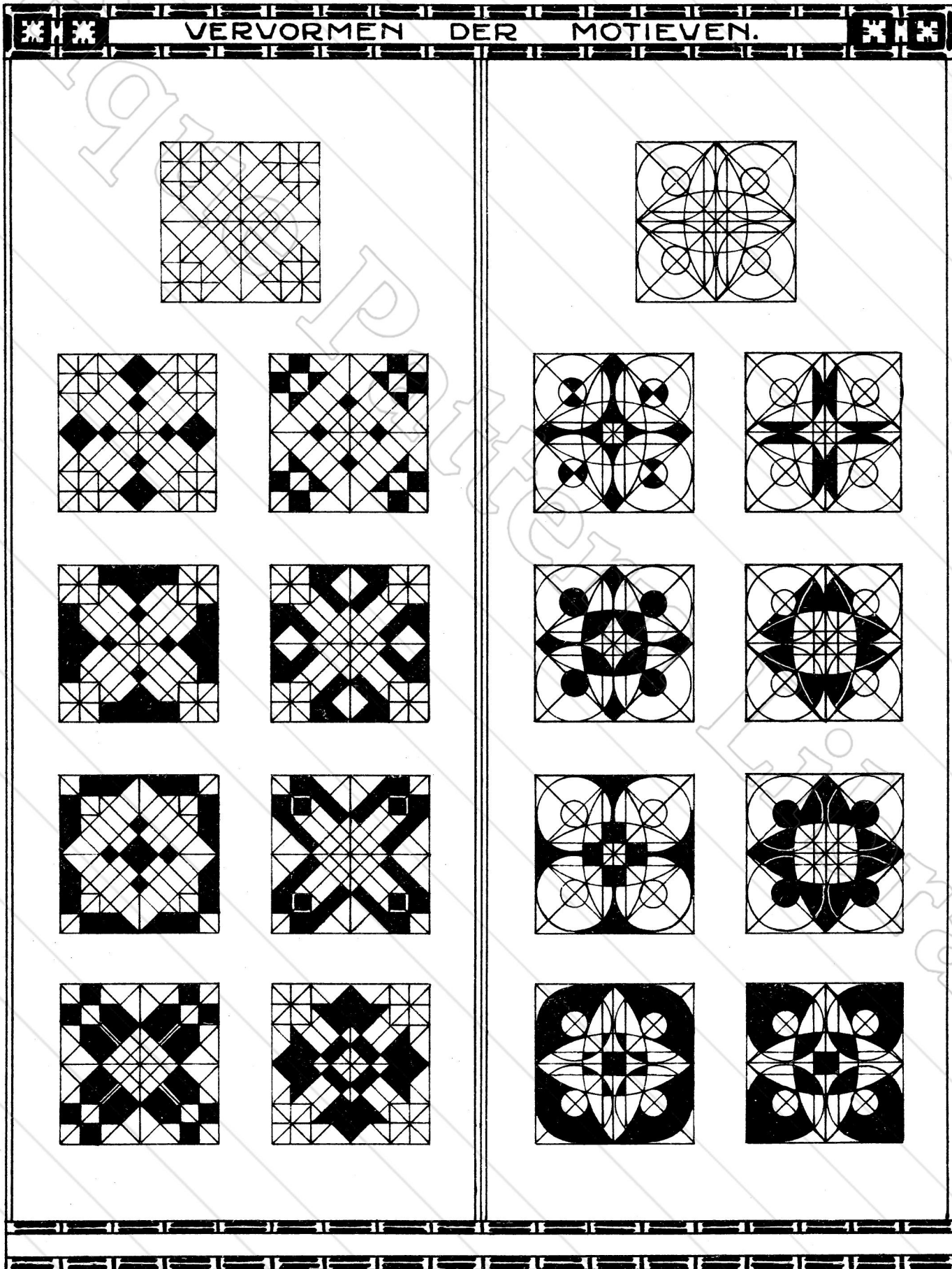
DIT GECONSTRUEERDE MOTIEF
IS VAN AANZIEN, TE VERANDEREN DOOR
VERSCHILLENDE VAKJES TUSSEN DE
SAMENSTELLENDEN LIJNEN IN TE VULLEN

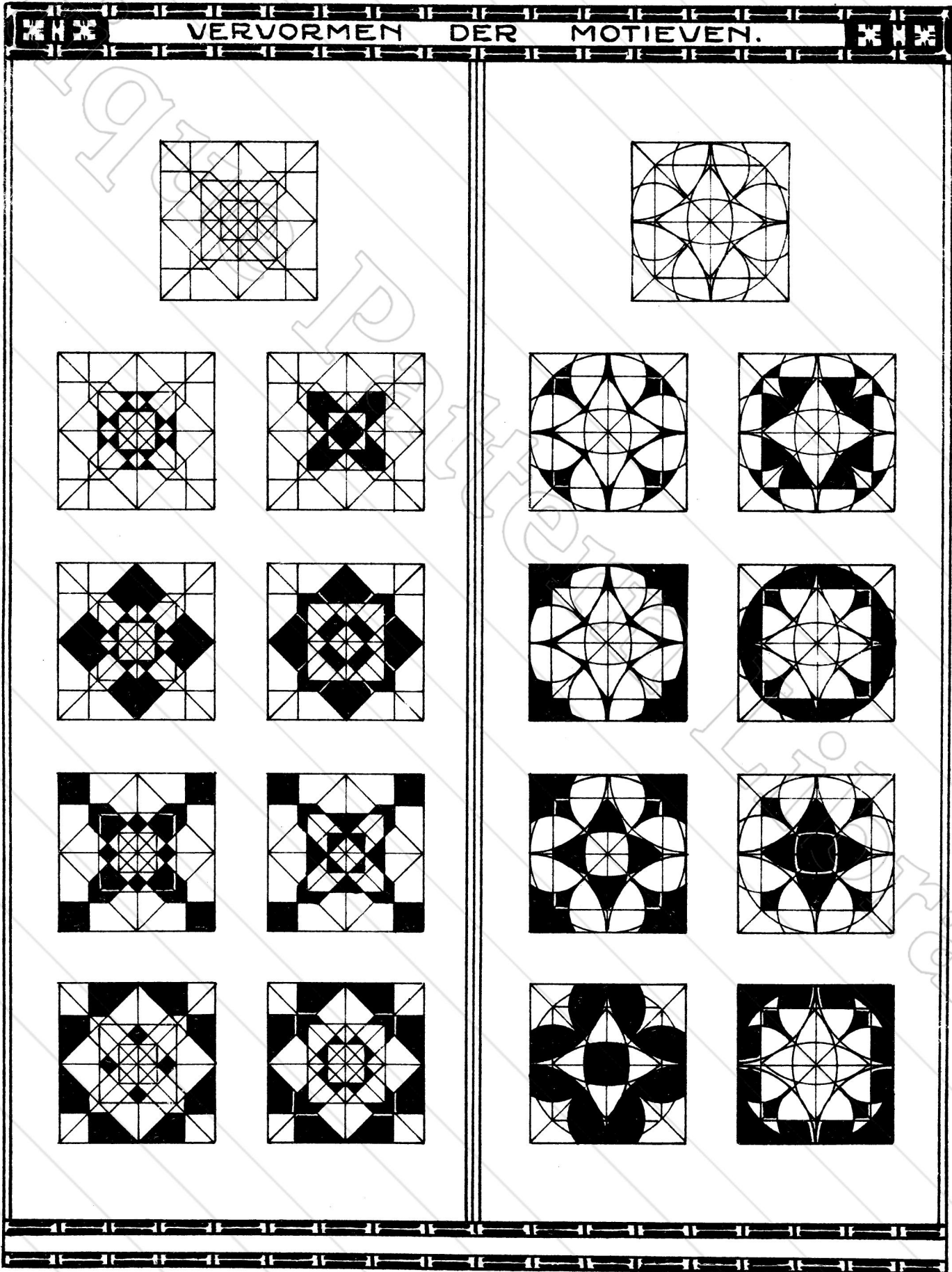

HIERDOOR ONTSTAAT MASSA"
„VERDEELING VAN DONKERE ORNAMENT
PARTIJEN IN HET MOTIEF

TELKENS WANNEER ANDERE
VLAKJES WORDEN INGEVULD, ONTSTAAT
ER VERPLAATSING DER MASSAVERDEELING,
WAARDOOR ZEER UITEEN LOOPENDE
MOTIEVEN GEVORMD KUNNEN WORDEN
UIT EENZELFDE CONSTRUCTIE.

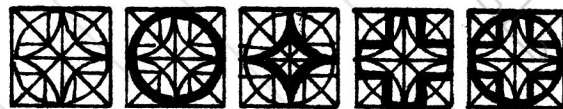

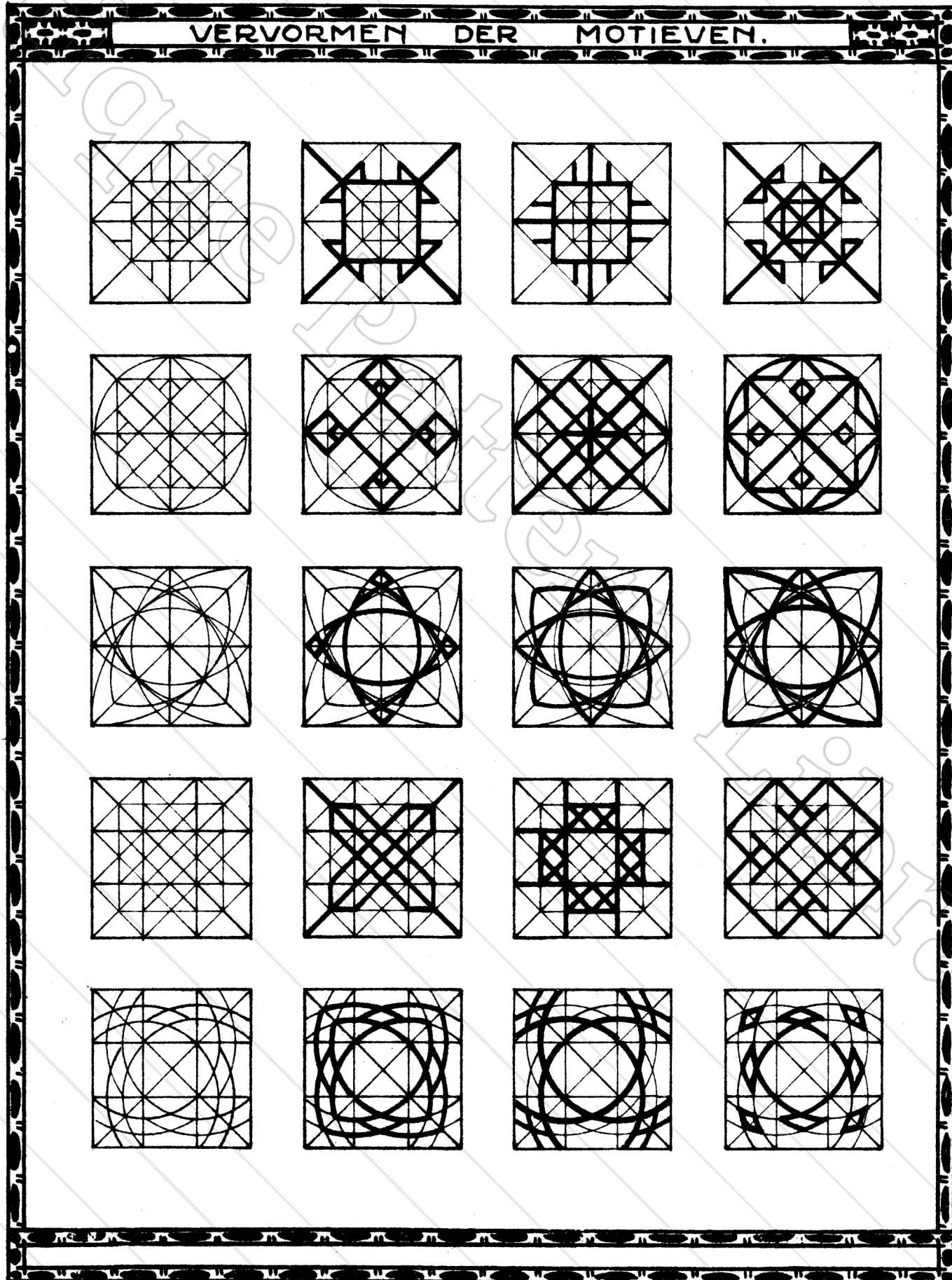

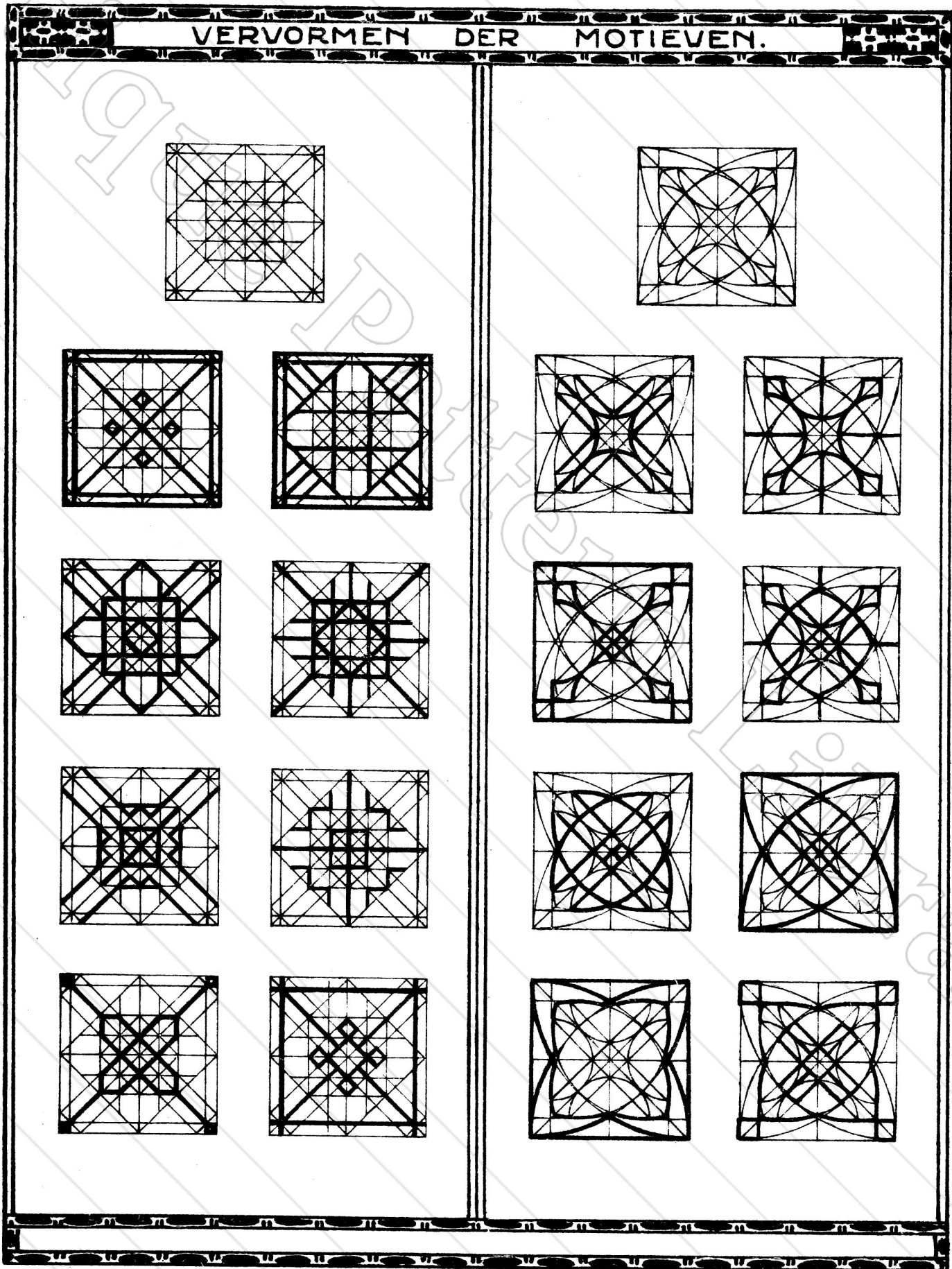
VERVORMEN DER MOTIEVEN.

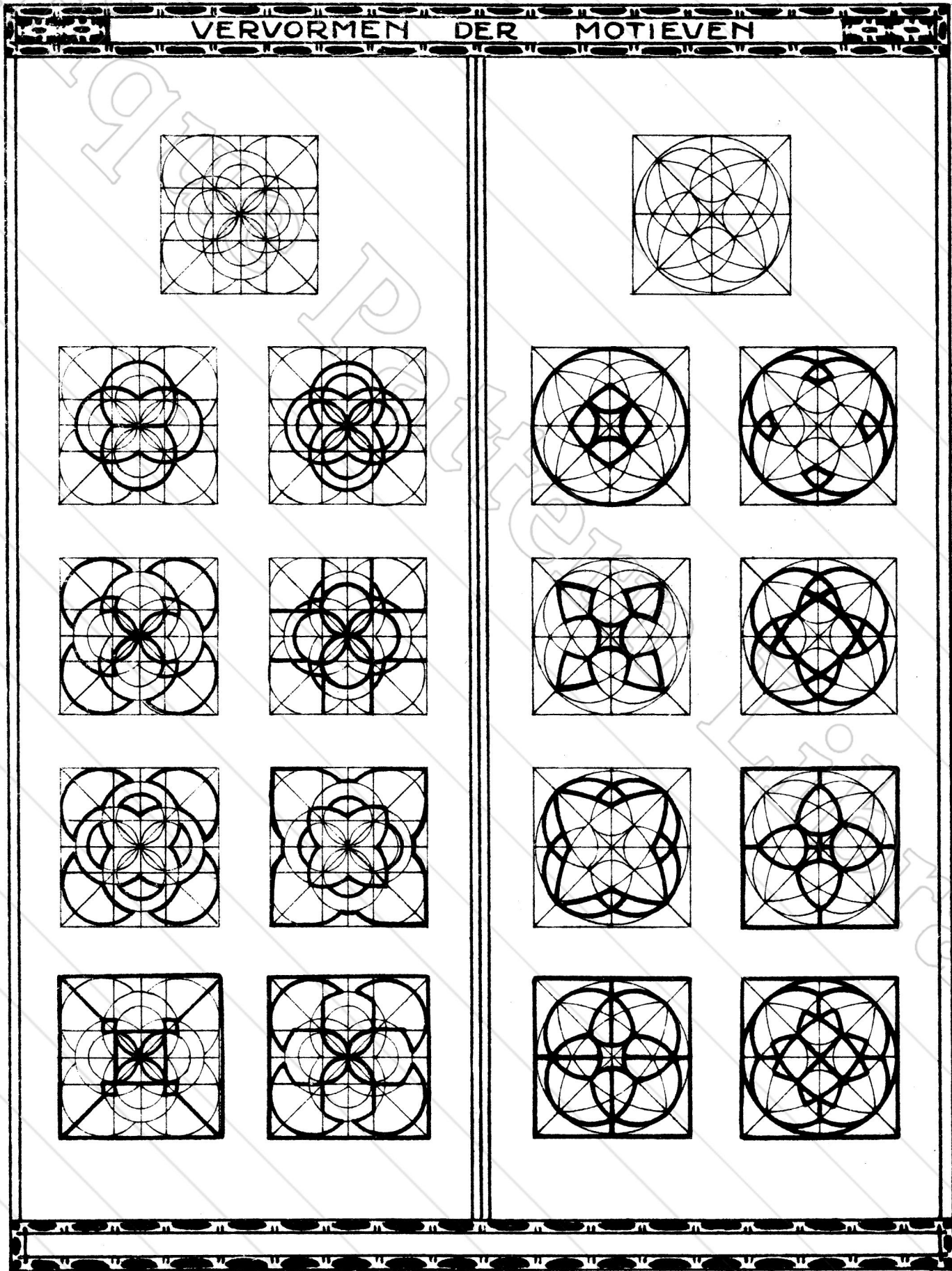
EVENEENS KUNNEN WE
HET MOTIEF VAN AANZIEN VERANDE-
REN, DOOR ENKELE DER SAMENSTEL-
LENDE-LIJNEN OF GEDEELTEN DAAR
VAN TE LATEN SPREKEN EN ANDERE
WEG TE DENKEN

OOK HIER IS OP VERSCHIL-
LENDE WIJZE MASSAVERDEELING TE
VORMEN UIT EEN GECONSTRUEERD
MOTIEF.

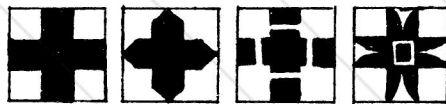
DÉTAILLEEREN DER MOTIEVEN.

IS TOT HIERTOE BIJ HET ONTWERPEN VAN MOTIEVEN STEEDS EEN CONSTRUCTIE GEVOLGD, BIJ HET DÉTAILLEEREN ZULLEN GROOTENDEELS DE VORMEN DOOR FANTASIE TOT STAND MOETEN KOMEN, HOEWEL DE PLAATS DER DÉTAILS ZOOVEEL MOGELIJK OVEREENKOMSTIG DE CONSTRUCTIE DIENT TE BLIJVEN.

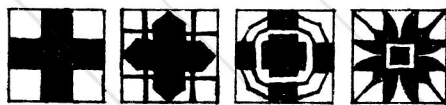
WE KUNNEN MOTIEVEN DÉTAILLEEREN
I DOOR AAN DE SAMENST:DEELEN NAAR BUITEN STEEKENDE DÉTAILS TOE TE VOEGEN

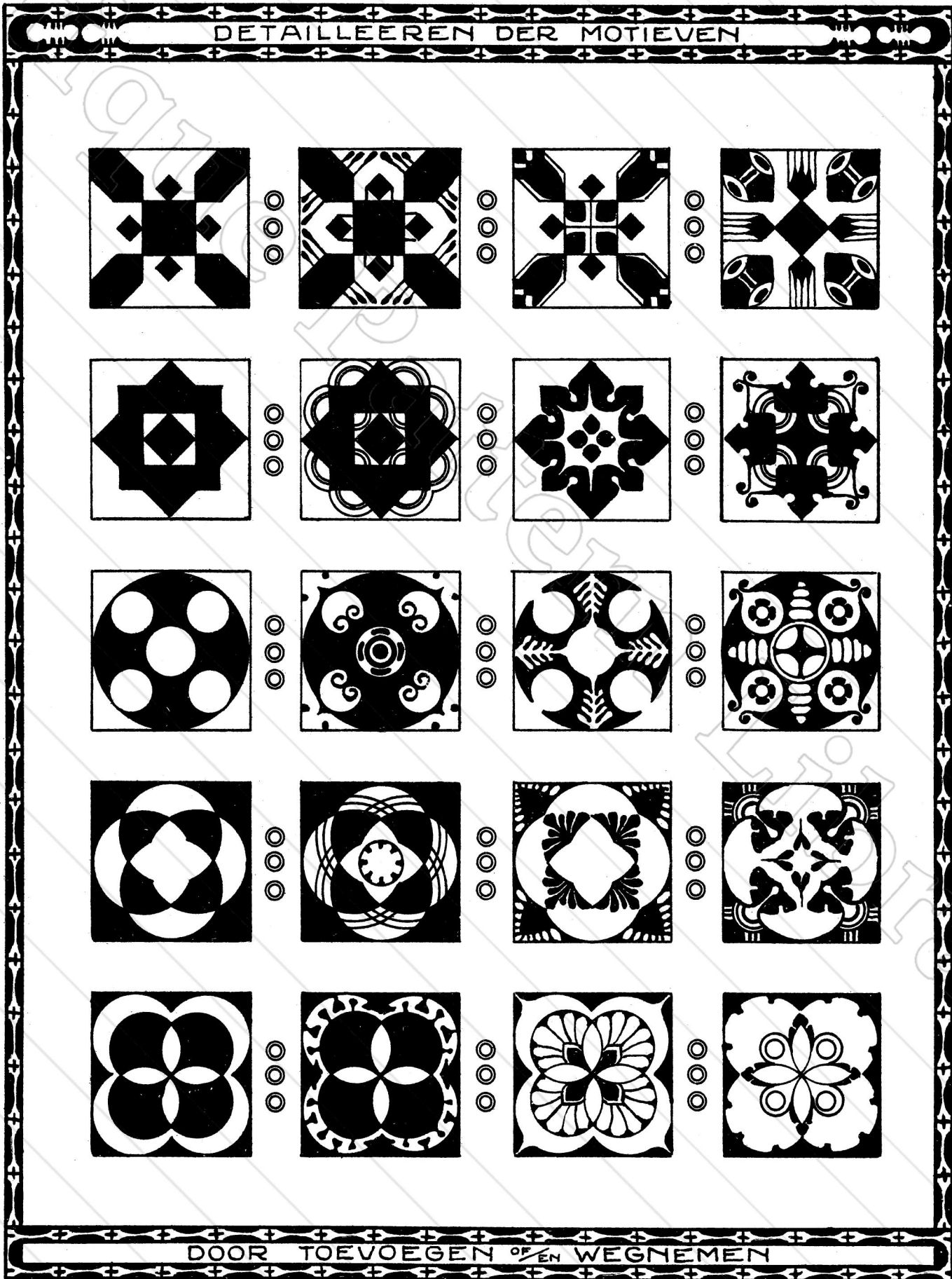
II IN DE SAMENST:DEELEN DÉTAILS AAN TE BRENGEN DOOR HIERUIT GEDEELTEN WEG TE NEMEN ..

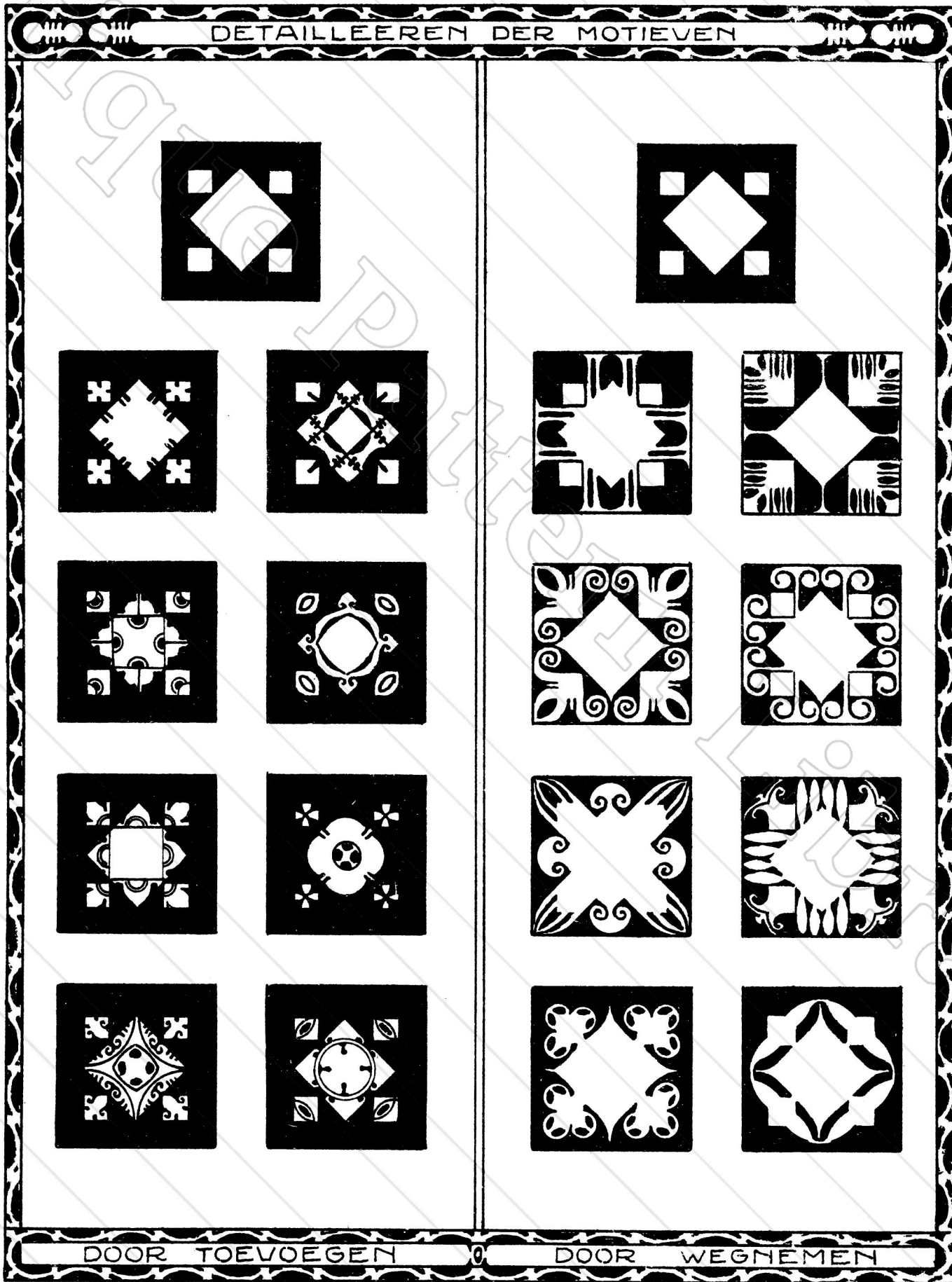

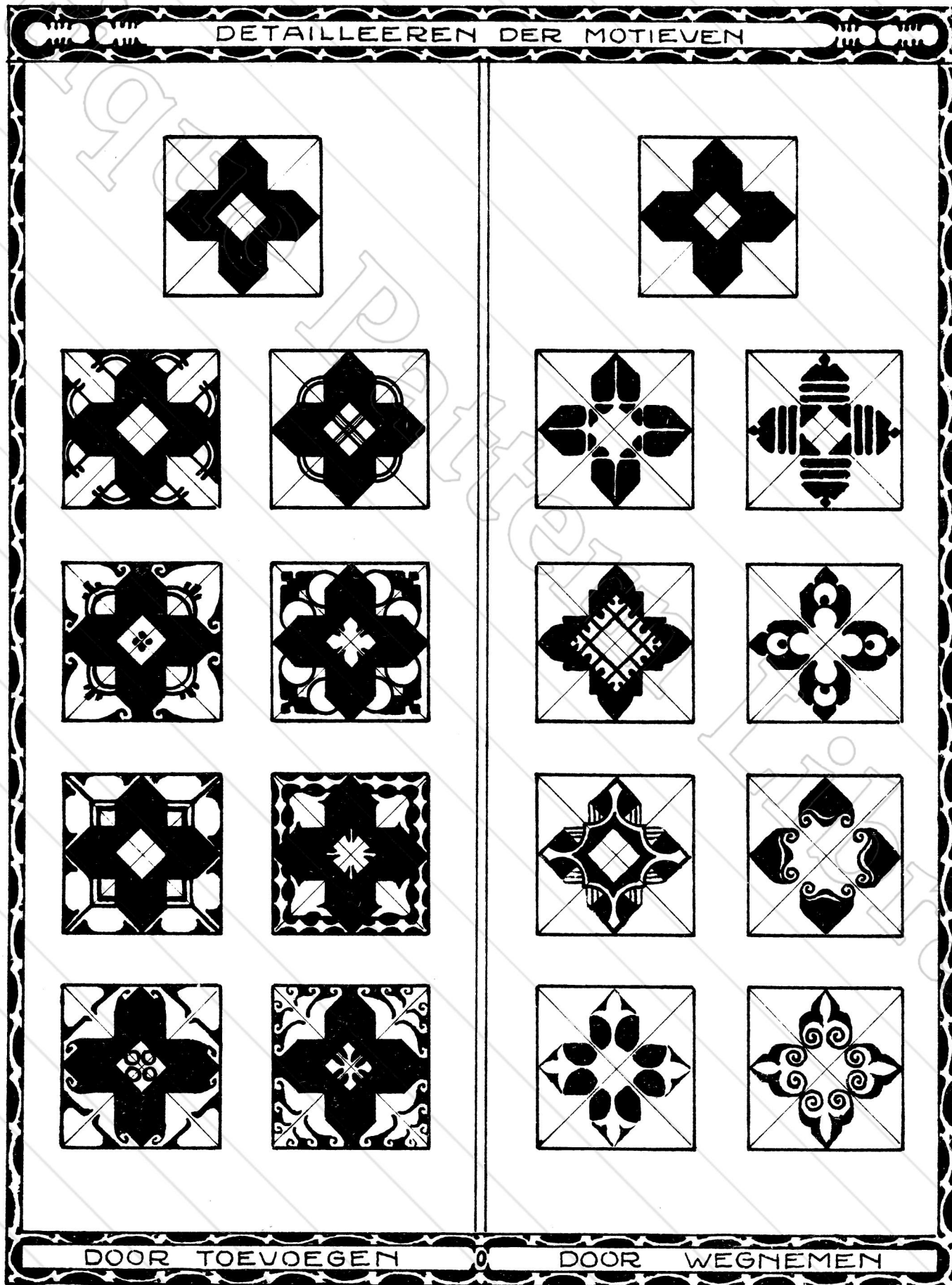
III DOOR TOEVOEGEN EN WEGNEMEN

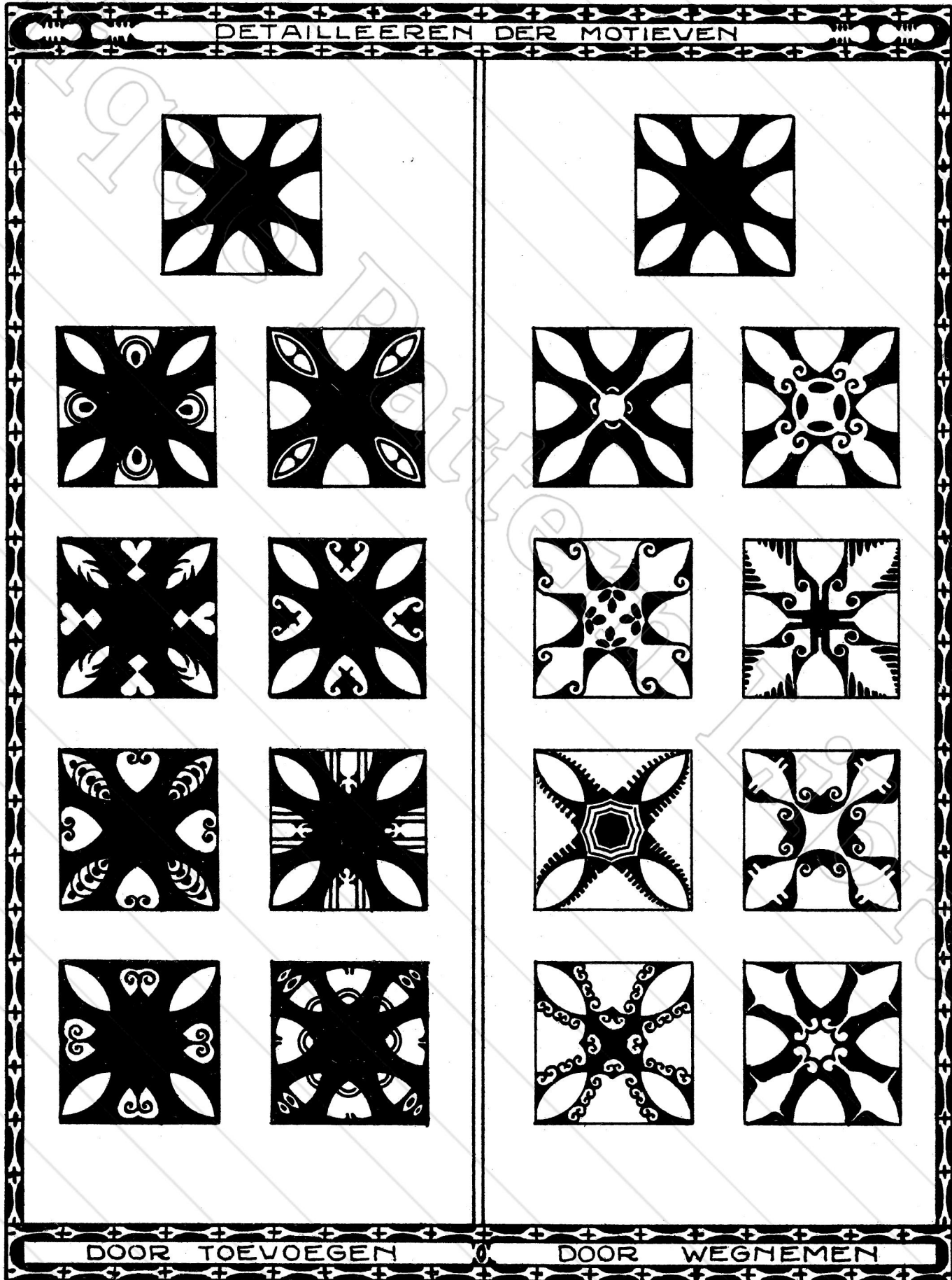

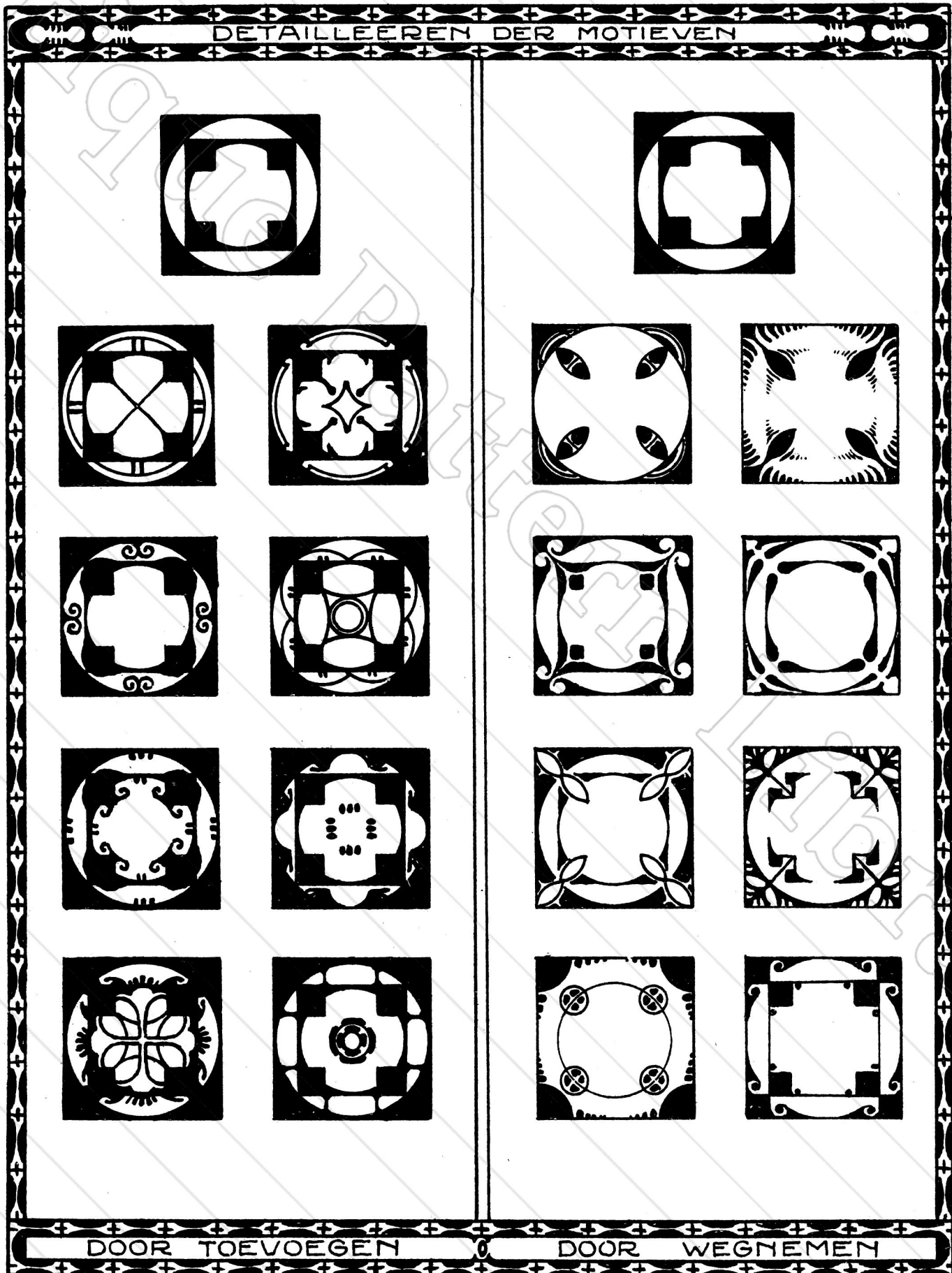
HIERDOOR IS HET MOTIEF BELANGRIJK TE VERANDEREN, ZONDER DE MAS
„SAVERDEELING TE VERBREEKEN.

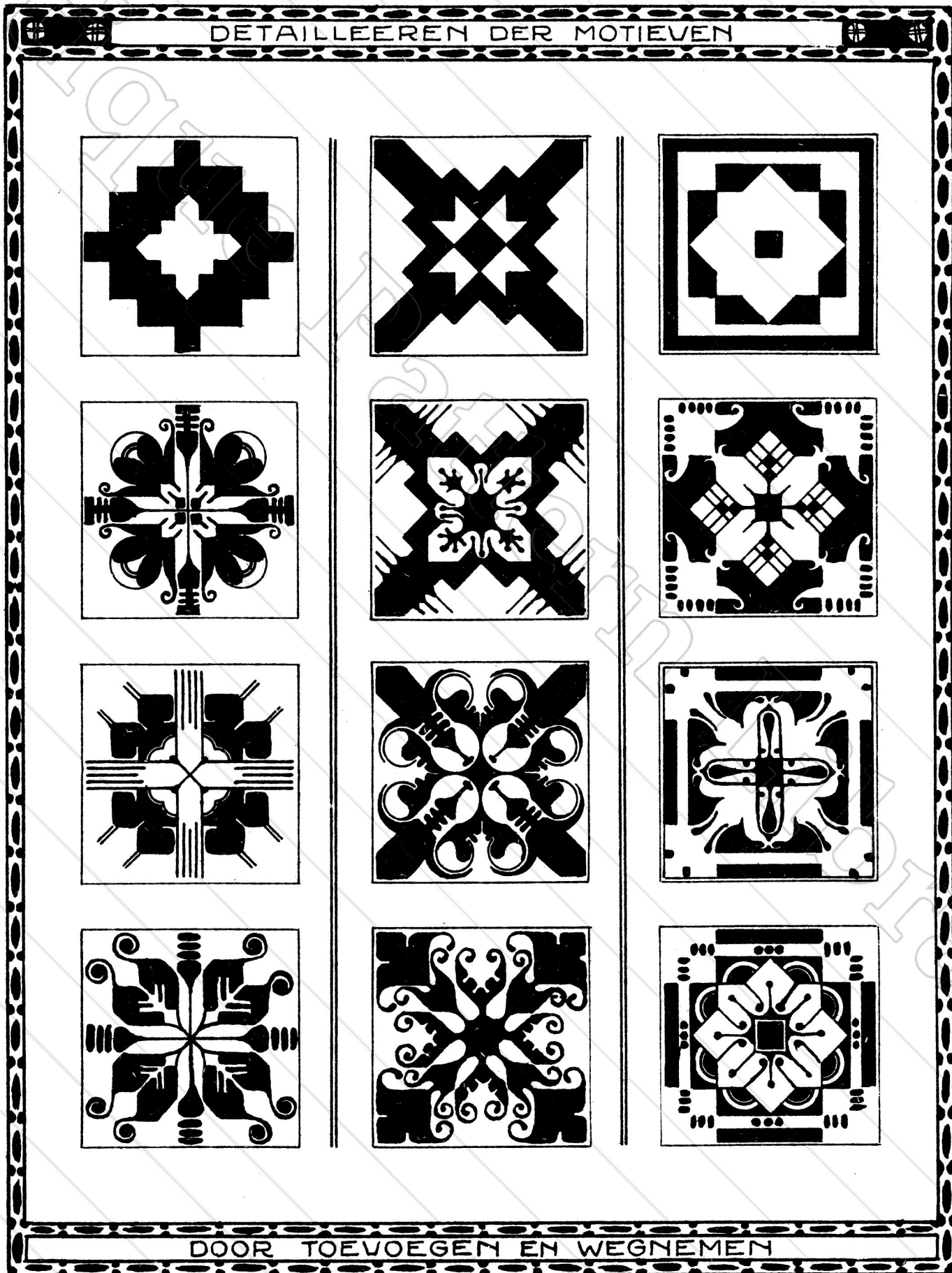

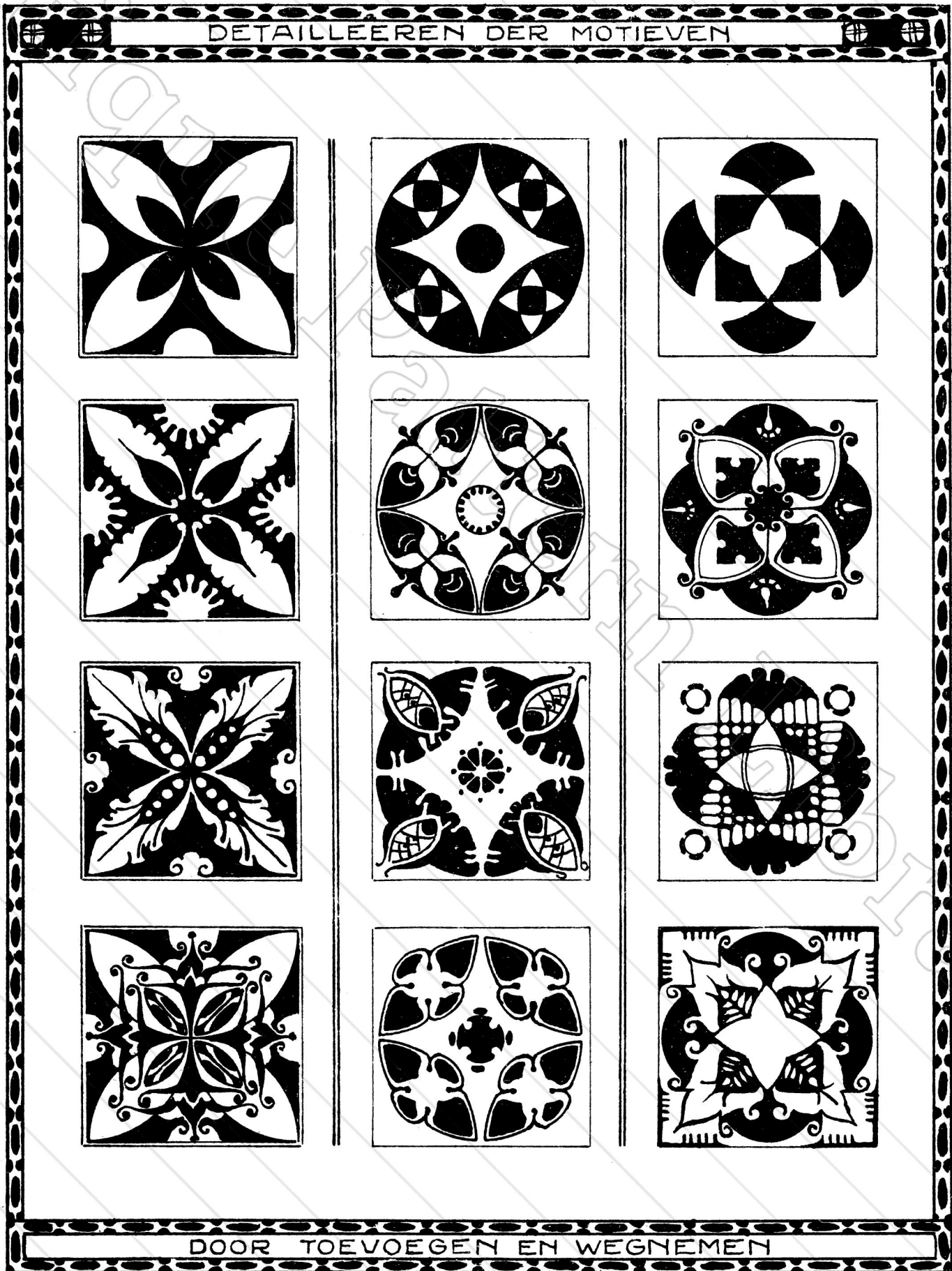

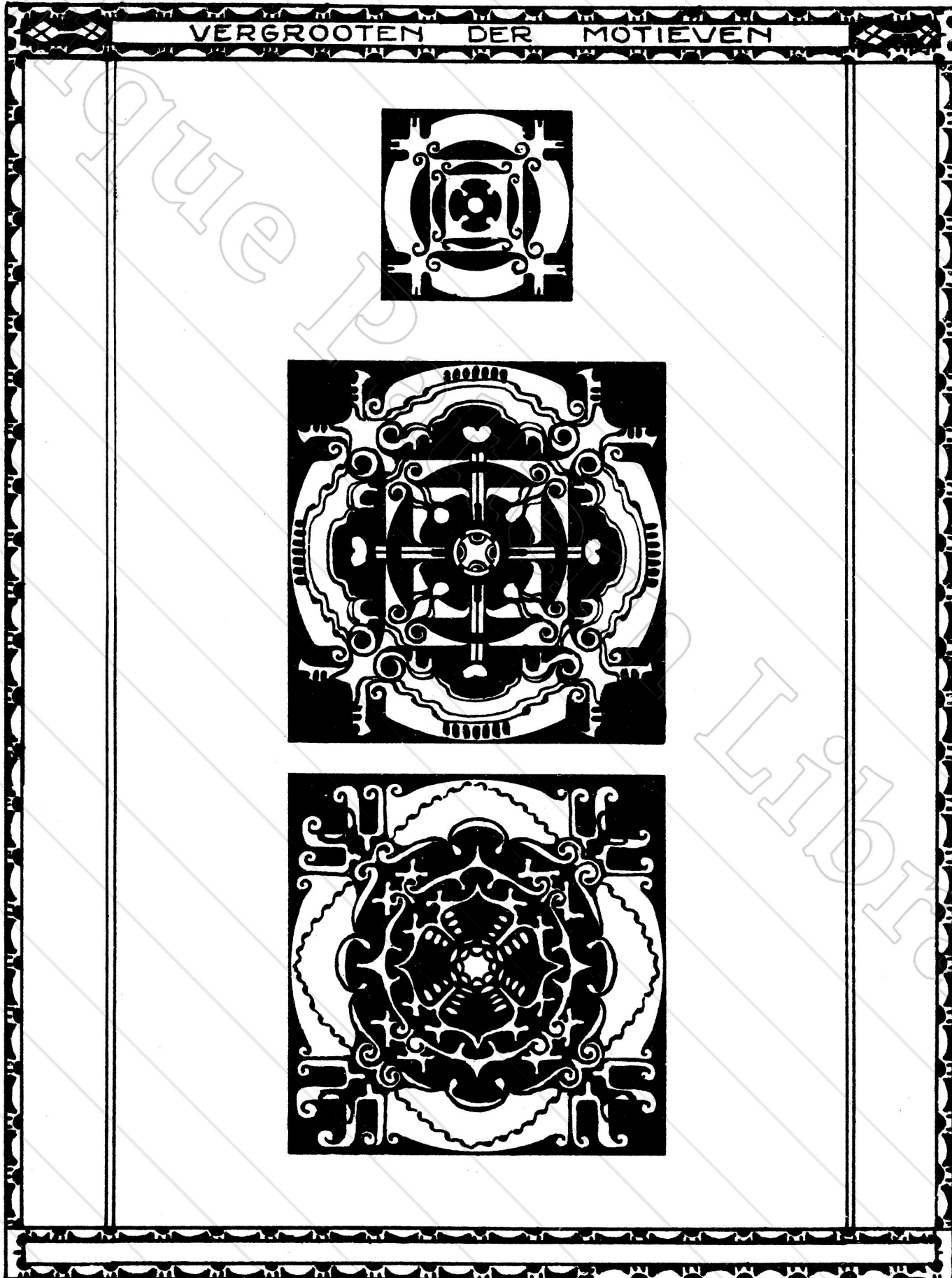
VERGROOTEN DER MOTIEVEN.

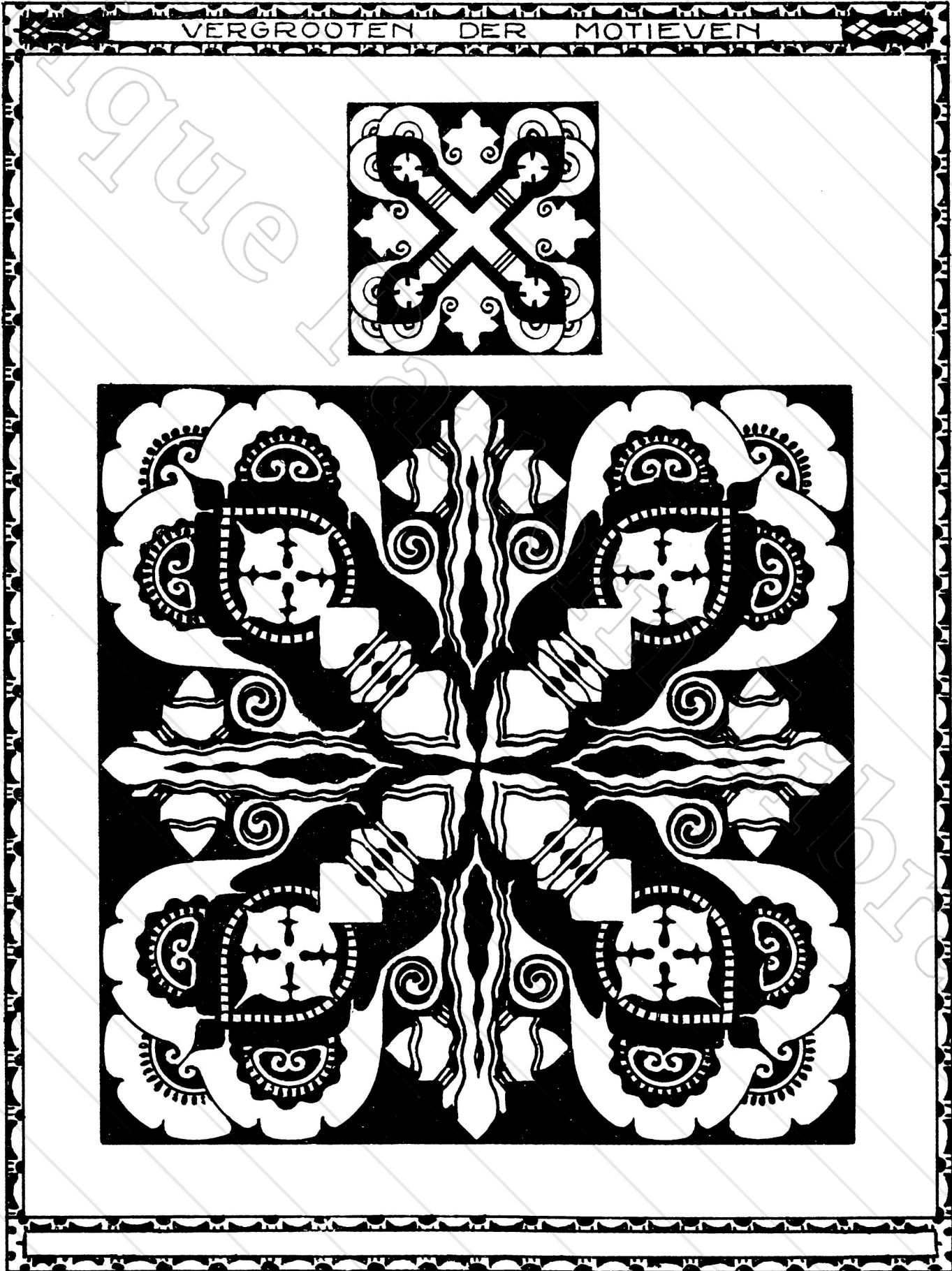
DE MOEILIKHEDEN NEMEN TOE,
NAARMATE DE AFMETINGEN DER MOTIEVEN
GROETER WORDEN.

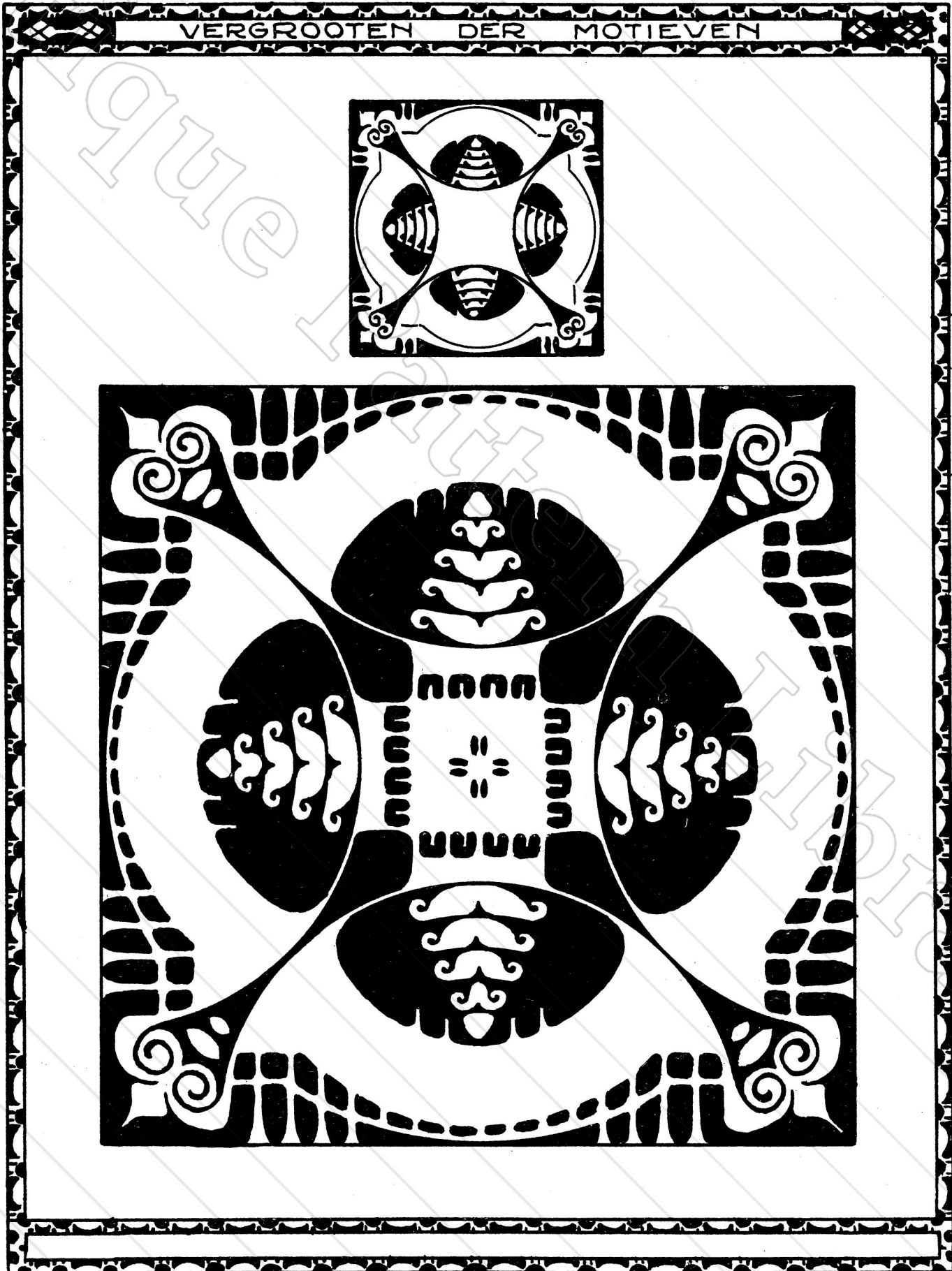
WE STAAN DAN MEER AAN HET
GEVAAR BLOOT DOOR TE VEEL CONSTRUCTIE-
LINES DE MASSAVERDEELING TE SCHA-
DEN EN BIJ MINDER CONSTRUCTIVE INDEE-
LING BLIJFT HET ORNAMENT VAAK GROF,
WAT ZELFS DOOR DÉTAILLEEREN SLECHTS
TEN DEELE TE VERBETEREN IS.

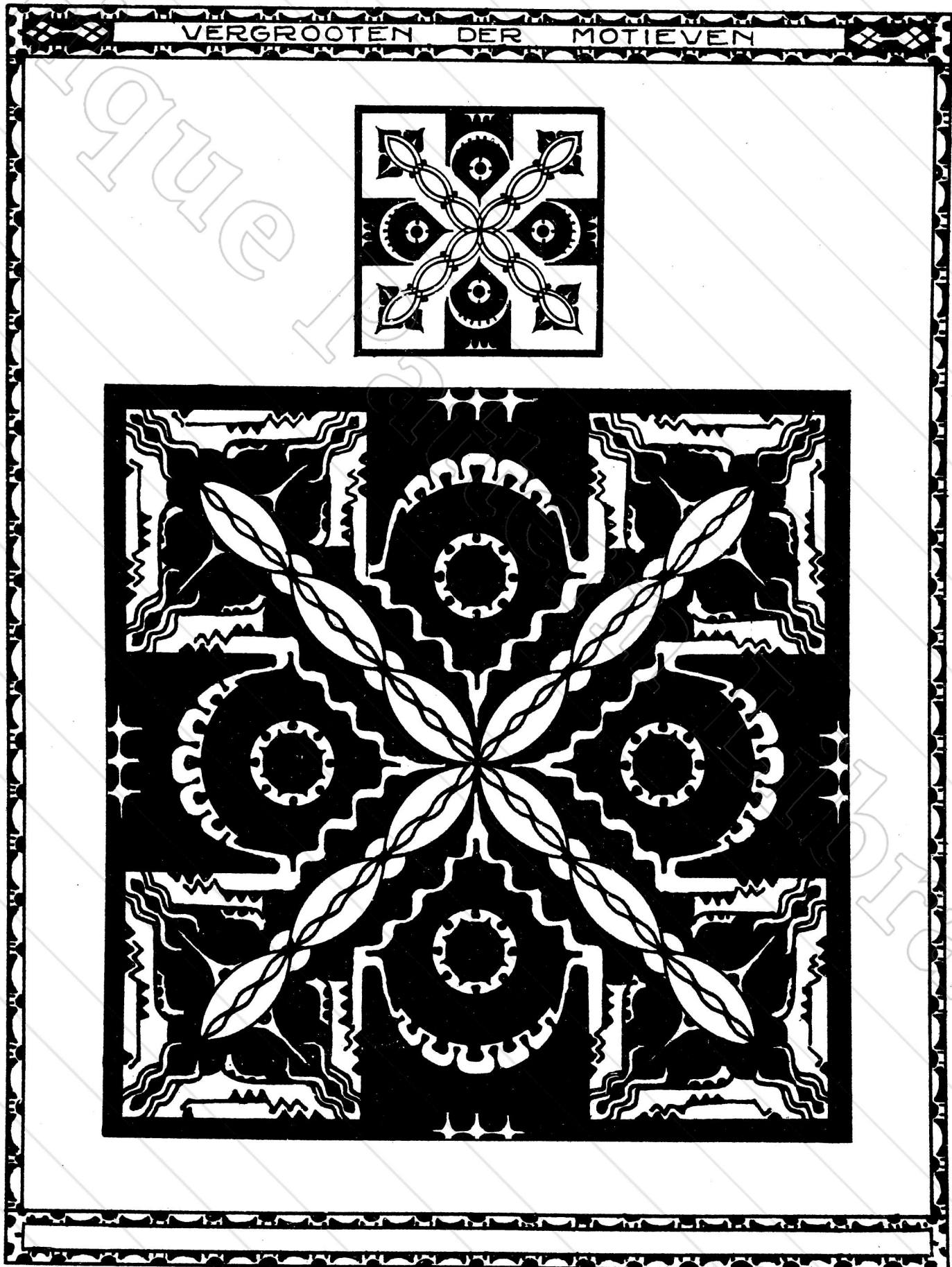
OM DIT TE VOORKOMEN KUNNEN
WE EERST HET MOTIEF OP KLEINERE
SCHAAL DE HIERVOOR BESPROKEN BE-
WERKING DOEN ONDERGAAN, OM DAARNA
DE VERKREGEN VORMEN OP DE GE-
WENSCHTE GROOTTE OPNIEUW TE DÉ-
TAILLEEREN.

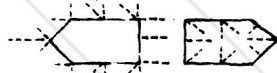

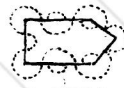
**PLAATS, RICHTING EN VORM
DER DÉTAILS.**

ZOO LANG DE DÉTAILS OMSCHREVEN
KUNNEN WORDEN ALS UITSTEEKSELS EN IN
"SNIJDINGEN", IS DE PLAATS EN RICHTING
HIERVAN TE BEPALEN OVEREENKOMSTIG
DE VORM VAN HET SAMENSTELLEND-DEEL.

1. **D**OOR UIT DE HOEKPUNTEN VAN HET
SAMENST: DEEL OF UIT BEPAALDE PUNTEN
DER ONTREK LOODLIJNEN, WATERPASLIJNEN
OF LIJNEN ONDER EEN HOEK VAN 45° TE CON"
STRUEEREN.

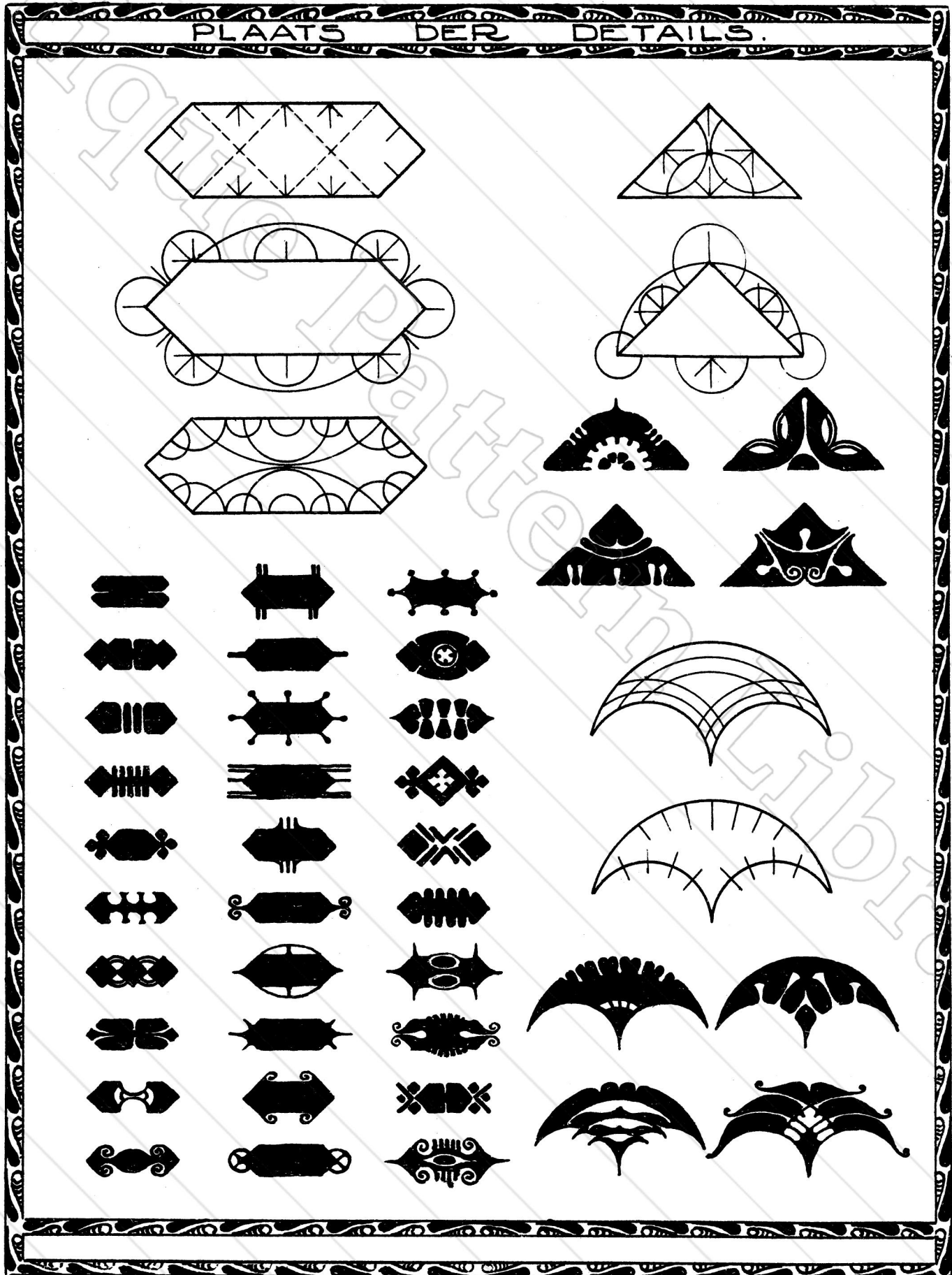
2. **D**OOR CIRKELBOGEN UIT DEZE PUN"
TEN TE CONSTRUEEREN.

IS HET SAMENST: DEEL DOOR CIR"
KELBOGEN BEGRENSD, DAN IS EEN CON"
CENTRISCHE OF STRAALSGEWIJZE PLAAT"
SING DE MEEST GEWENSCHTE.

VOOR DEN VORM DER DÉTAILS IS
EEN STUDIE VAN BLOEM- EN BLADDÉTAILS
AAN TE BEVELEN.

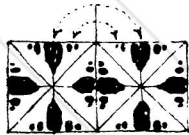

PLAATSEN DER MOTIEVEN.

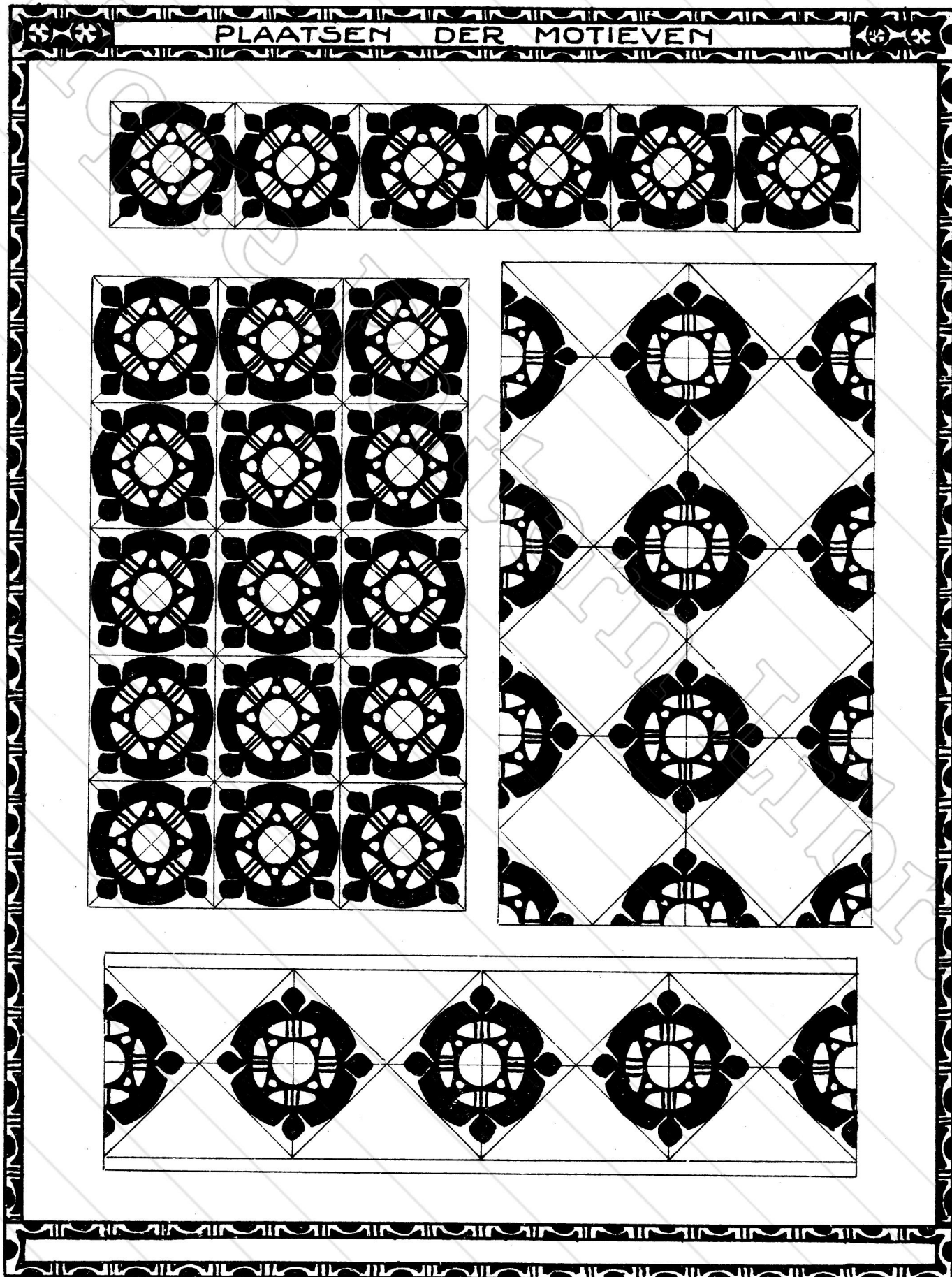
WANNEER NU VOLGENS DE HIER
VOOR OMSCHREVEN MANIER EEN MOTIEF IS
VERKREGEN, BEHOEVEN WE DIT MOTIEF
MAAR REGELMATIG TE DOEN HERHALEN OM
EEN BAND-OF VERSPREIDENDE VERSIERING
TE VERKRUGEN.

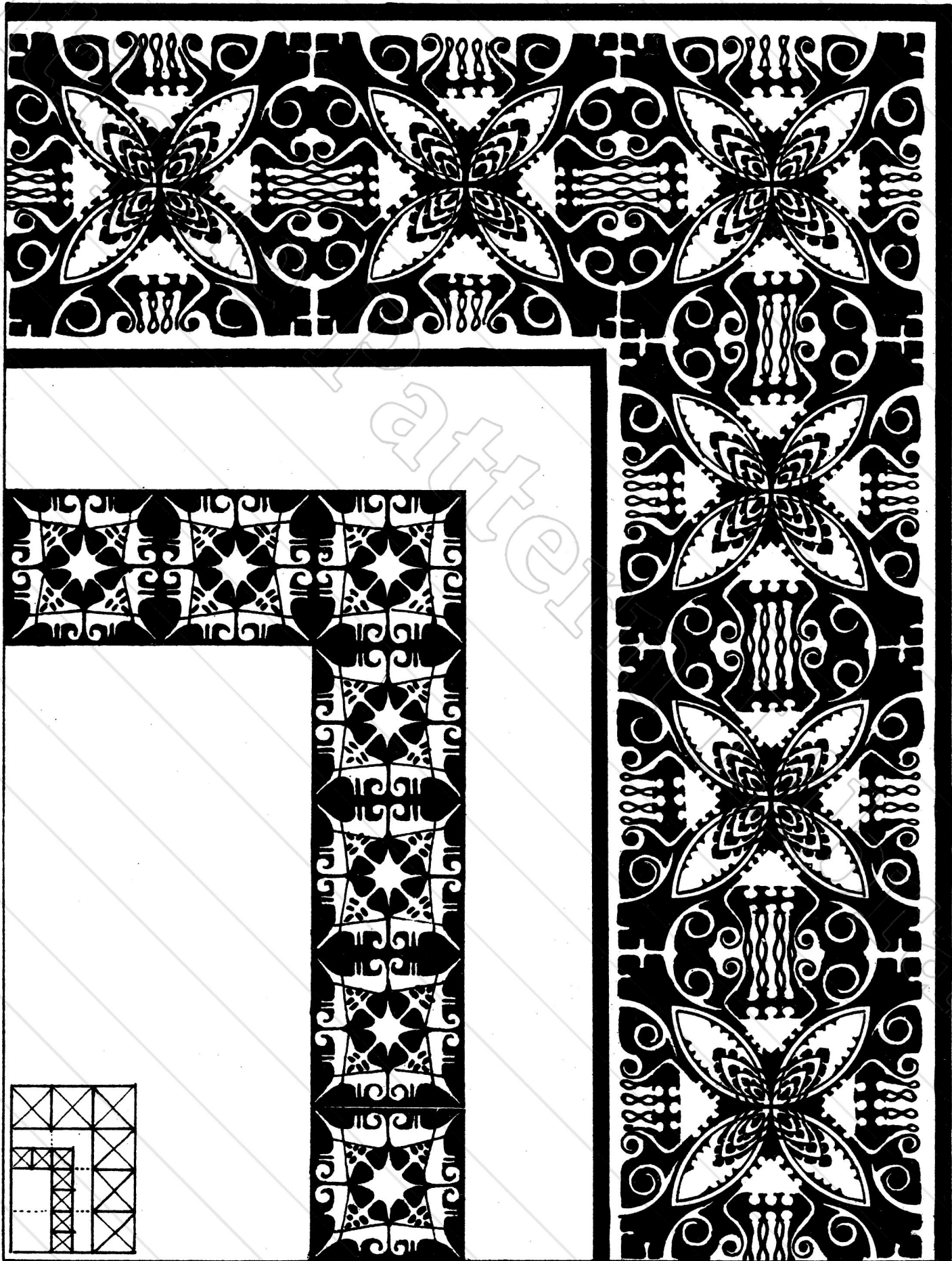

DE LIJN, WAARMEDE TWEE MO-
TIEVEN TEGEN ELKAAR SLUITEN, IS NU
EEN AS VAN SYMMETRIE ZOWEL TEN OP-
ZICHTE DER MOTIEVEN ZELF, ALS DER KLEI-
NERE VORMPIES AAN DE BUITENZIJDEN DER
MOTIEVEN GELEGEN.

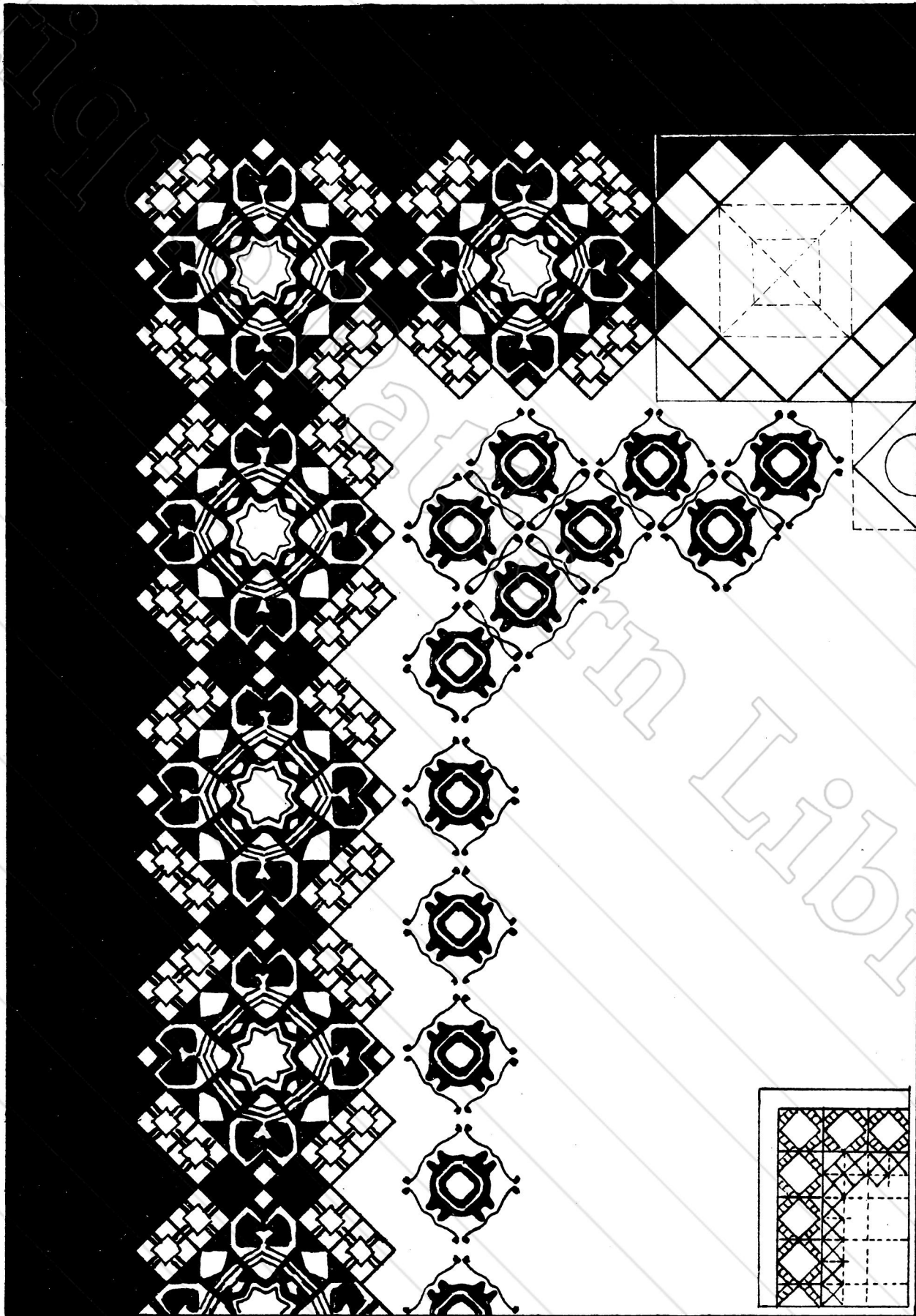

HIERDOOR IS HET VERBAND DER
MOTIEVEN ONDERLING, ZOO GOED ALS VER-
ZEKERD.

SCHEMA

SCHEMA.

VERANDERING VAN RICHTING DER
" MASSAVERDEELING "

TOT NU TOE IS BIJ HET VERVORMEN
DER MOTIEVEN STEEDS GEZORGD VOOR SYM-
-METRIE TEN OPZICHTE DER DIAGONALEN EN
-MIDDELIJNEN VAN HET VIERKANT, WAARDOOR
DE SAMENSTELLE-NDE-DEELLEN ZICH VERSPREI-
-DEN IN VIER RICHTINGEN.

WE KUNNEN ECHTER EVENGOED
HET GECONSTRUEERDE MOTIEF DOOR HET IN-
-VULLEN VAN VERSCHILLENDE STUKJES ZOODA-
-NIG VERVORMEN, DAT DE MASSAVERDEELING
SLECHTS EEN AS VAN SYMMETRIE HEEFT. N.L.

a. VOLGENS EEN DIAGONAAL.

b. VOLGENS EEN MIDDELIJN.

EVENZOO MET TWEE ASSEN. N.L.

c. VOLGENS DE DIAGONALEN.

d. VOLGENS DE MIDDELIJNEN.

DE MASSAVERDEELING GEEFT DAN DE
RICHTING AAN VAN DE AS WAAROM ZE SYMME-
-TRISCH GEGROEPEERD ZIJN.

